

C. L. TAYLOR
ODMĚNĚNÉ
SNAHY DOBŘEJ
MATEŘKY

Pro

115

C. L. TAYLOR

ODMENENÉ SNAHY DOBREJ MATKY

PRELOŽENÉ Z ANGLIČTINY

VLASTNÝM NÁKLADOM VYDALO ADVENTNÉ NAKLADATELSTVO
V BRNE-KRÁĽOVOM POLI

TLAČOU KNÍHTLAČIARSKÉHO ÚČASTNÁRSKEHO SPOLKU
V TURČIANSKOM SV. MARTINE

HLAVA I.

Vzdorný syn; materinská láska.

„Neopakuj to nikdy, hovorím — nikdy znova. Mám dosť tvo-
jich rečí o kresťanskom živote, a keď mi ešte budeš niečo vysve-
tľovať, tak ťa nebudem ani počúvať. Môžeš robiť, čo chceš, ale ja ne-
ustúpim a nástojím na tom, aby si mi domov neznepríjemňovala.“

„Ale, syn môj, spomeň si na otca. Na smrteľnej posteli sa ešte
za teba modlil. Chcem ti len oznámiť, čo v poslednej modlitbe o
tebe riekol. Zavolať ma k posteli a trasúcim sa hlasom hovoril...“

„Matka, ako vidím, zdá sa ti, že to vážne nemyslím, čo hovo-
rím, a preto len ďalej rozprávaš. Ale ja som si umienil, že tomu
už raz urobím koniec. Môžem ti oznámiť, že o osem dní odcestu-
jem na loď. Preto nechaj ma tých pár dní, ktoré tu trávim, v po-
koji zažívať, a budem ti za to povďačný.“

Pani Wilsonová bola rozumná a ohľadu plná matka. Už od
15. rokov ako vdova zápasila s chudobou, ale zostala vernou zá-
sade: svoje dieťa od zľavy veľkomesta, kde žili spoločne, ochra-
ňovať. Dňom a nocou spomínala v modlitbách meno Haroldovo.
Nie je pravda, že príliš dohovárala synovi, ako z jeho rečí bolo
badateľné. Tak, ako sa na riadnu matku patrí, žiadala, aby jej na-
pomenutia boli poslušne plnené. Nehovorila mnoho, najmä nie
v poslednom čase, čo Haroldov vek požadoval, aby sa naučil byť
sám sebe zodpovedným za vedenie života.

Harold bol 8-ročný chlapec, keď mu otec umrel. Od svojho
narodenia bol Bohu zasvätený. Bolo to jediným želaním otcovým
i matkiným, aby sa vyučil za kazateľa evanjelia a svoj život za-
svätiteľ Tomu, ktorý za nás umrel a nás od hriechov osvobodil a
ktorý opäť jedného dňa príde v sláve, aby svoj ľud vzal k Sebe.
Rodičia oddávali sa tej „blahoslavenej nádeji“ a Harold sľúbil do-
cieliť, čo si žiadali. Bol chlapcom peknej tváre a v najútlejšom
mladom veku podával dôkazy lásky k Bohu.

Neskoršie nastala zmena. Dobrý a starostlivý otec a manžel ťažko ochorel. Mnoho mesiacov ležal na posteli a úspory, ktoré boli určené na vzdelanie synovo, padly v obeť denne vzrastajúcim výdavkom. Napokon boli všetky peniaze vyčerpané. Keď sa blížil koniec jeho života, zavolať ženu a dieťa k posteli, a rodičia spoločne prosili Boha, aby bol pamätlivý na ich prosbu a Harolda podľa Svojej vôle a Svojou cestou priviedol ta, aby zachráňoval duše pre Krista.

„Vyslyší nás milostivý Boh? Vyslyší nás skutočne?“ vyše dvoch rokov prebiehalo mysľou pani Wilsonovej, lebo všetky jej prosby, slzy a domľuvy ničil styk s bezbožným svetom a Harold sa denne od Boha odcudzoval a proti Božiemu Slovu a Božej Pravde kládol len odpor.

V čase, v ktorom sa náš dej počína, bol Harold opilcom, hráčom a zlodejom. Podobal sa charakterom svojmu starému otcovi, ktorý žil život nevery, rúhania sa, pijanstva a konečne skončil svoj lnusný život na popravišti.

Keď pani Wilsonová poznala, že na jej synovi sa vypĺňa výpoveď Božia: „Navštevujem nepravosti otcov na dieťach do tretieho a štvrtého pokolenia“, div sa jej srdce nepuklo ľútosťou a bola blízka zúfaniu. Poznala, že treba s Haroldom rozhodne prehovoriť, a to pre zločin, ktorý sa stal pred krátkym časom v najbližšom susedstve a vrhal veľké podozrenie na Harolda. Dosť dobre tušila, že i on bol účastný, a táto domnienka tak ju trápila, že nemohla mlčať. Tým väčšie bolo však jej sklamanie, keď sa po skončenom rozhovore presvedčila, že sa Harold nedá priviesť k lepšiemu životu, a to tým menej, lebo sa rozhodol odísť na more už o niekoľko dní, aby ušiel trestajúcej spravodlivosti.

„Ó, môj syn, môj syn! Denne som sa modľila, aby si vyrástol na šľachetného, bohabojného muža. Prosila som stále Boha, aby ťa pre Svoju službu upotrebil. Všetko som urobila, len aby som ťa od zky sveta zachránila, a verila som, že sa tak stane. Dnes si však zločincem, bezbožníkom, vývrhefom. Ty nenávidíš Slovo Božie a odo mňa sa odvraciaš, ako by som bola tvojou najhoršou nepriateľkou. Ó, môj Harold, môj poklad, či ťa musím ztratit?“

Tak bedákala pani Wilsonová a srdce jej pukalo, keď jej Harold takým nemilosrdným spôsobom odoberal právo a nádej, že by ho mohla priviesť k Bohu.

V čase smútku a plaču matky Harold pil a vystrájal rozruchy. S diabolskou škodoradosťou spojil sa so svojimi spoločníkmi v krčme pri hlučnej zábave a niekoľko ráz bolo počuť jeho hlas, ako sa vysmieval rodičovskému sľubu. Pil, preklínal a vyzýval bezcitne Všemohúceho, že ak môže, ak si trúfa, aby ho sklátil k zemi. Tak hlboko klesol.

„Vyslyší nás Boh? Vyslyší nás naozaj? Či zostanú denné mod-

litby matkine nevyslyšané? Boly tie mnohé roky práce, sebaobetovania, lásky a dôvery ničím?“

To bola strašná hodina pre milujúce matkino srdce; vyčerpaná po ťažkom boji, s malým výhľadom na vyjasnenie a zlepšenie, uložila sa neborká na odpočinok.

Mala sen: Nastalo ráno večnosti. Zem bola nová, všetka zloba hriechu pominula. Videla Spasiteľa. Zazrela svätých všetkých časov v bezpočetnom množstve s palmami a harfami v ruke. A v tej chvíli videla tiež, ako zastal pri nej i jej manžel, žiarive hľadel jej do tváři a s radosťou hovoril: „Tu je i Harold!“ — „Áno, otcé, tu som“, melodicky zavržnelo z úst toho, ktorého tak milovali. A stál pred nimi ich syn, premenený vo vznešenú podobu Kristovu.

„Harold, ó, Harold! Buď Bohu chvála! Náš nebeský Otec predsa vyslyšal naše modlitby. Ó, ani som neúfala, že sa s tebou sídem. Rozprávaj nám, ako ťa Spasiteľ našiel a osvobodil.“

„Pamätáš sa, matka, na poznačenú Bibliu, ktorú si schovala do mojej batožiny, keď som odišiel na more? Tvoje poznámky, ktoré si pripísala, a značené texty prelomily zatvrdlú kôru môjho srdca a priviedly ma až k nohám môjho Spasiteľa. On ma vyzdvihol z bahna hriechu a naučil ma kráčať tou úzkou cestou do tejto lepšej vlasti.“

Pani Wilsonová nevedela, ako dlho spala, ale keď sa prebudila, bolo už po polnoci a práve počula Harolda ťažkým krokom vstupovať do svojej izby. Prečo však tento ťažký, neistý krok teraz ju neznepokojil? Prečo sa mohla tak ľahko vpraviť do tejto situácie, ktorá bola pre ňu pravým dramatom a celú jej domácnosť nivočila? Neverila snom. Ale uvažovala, že ten obraz, ktorý jej bol pred oči predvedený, má jej slúžiť ako poučenie, ako má i ďalej s Haroldom láskavo zaobchádzať. Bol to zas pre ňu nový dôvod nádeje, a s rýchlosťou, ktorej je schopná len verná a milujúca matka, vzchopila sa, aby myšlienku uviedla v skutok.

Aký pozhnaný krok to bol, keď včas za rána s uspokojeným grošom odišla do mesta a kúpila pre Harolda Svätú Bibliu. Kúpila najlepšiu, akú mohla dostať, tak že jej len pár halierov ostalo. Či nebola život jej syna cennejší, ako jej život? Aká drahocenná bola to potom Biblia, keď pani Wilsonová porobila v nej svoje značky a poznámky! Od Mojžiša až po Zjavenie sv. Jána podtiahla veľmi pozorne tie miesta, o ktorých myslela, že prehovorí k srdcu jej ztrateného syna. Ktoré texty poznačila a aké poznámky vpsala? Na dve dôležité zásady mala zreteľ: Vieru v Ježiša, ako v dokonalého Spasiteľa, a poslušnosť k Jeho Prikázaniam. Toľko chceme zdôrazniť, že taký plán mohlo vymyslieť a vykonať len srdce milujúcej a zbožnej matky, ktorej išlo o záchranu duše jej milovaného dieťaťa. Pani Wilsonová bola presvedčená, že Ježiš je tým pravým zaslúbeným Mesiášom; že skrze Neho celý svet bol stvorený; že On hovoril skrze prorokov, On vodil pravou cestou patriarchov, On vydal Zákon na hore Sinai a viedol Izraela do zaslúbenej zeme; že On hovoril s Adamom, s Enochom, s Noemom, s Abrahámom, s Mojžišom a s Dávidom. Jej bolo známo, že On je tým obetovaným Baránkom, „zabitým od založenia sveta“, a že preto celé človečenstvo, či pred alebo po Golgote, len skrze Neho môže

byť spasené. Jej bola Biblia Knihou Ježišovou, v ktorej On je jediným Spasiteľom hriešnikov. Koľko ráz Harold túto Knihu otvorí, má mu ona podľa želania matkinho stále ukazovať Krista, Harold má z nej počuť Jeho hlas, poznať Jeho nesmiernu lásku a tak sa zasvätiť do Jeho služieb. A na základe toho bolo celkom prirodzené, že naznačila dôležitosť zachovávanía Desatoro Božích Príkázaní. Keď ich Kristus Mojžišovi vyhlásil a vlastným prstom do kamenných dosák vryl a potom smrť podstúpil, aby tento Zákon bol vrytý do srdca ľudských, či nebol preto pre zachránenie Haroldovo veľmi potrebný? Tým spôsobom stala sa II. Mojž. knihy 20. kapitola strediskom jej snaženia, ktorým sa obrátila k svojmu synovi, aby ho priviedla ku Kristu. Na prvom liste napísané venovanie, skropené slzami, znelo:

„Môj miláčik! Milujem ťa! Neprestanem ťa milovať! Ale je Jeden, ktorý ťa nekonečne viac miluje, ako ja, a to je Ježiš Kristus. Ty Ho teraz nemiluješ, ale ja denne prosím, aby ťa dovedol ťa, aby si poznal Jeho dobrotu, aby si si Jeho zamiloval a len Jemu sa oddal. Táto Kniha je od Neho, mnou tebe venovaná. Miluj ju pre Neho a pre mňa. Jeho zaslúbenia sú všetky isté, a keď ich do svojho srdca prijmeš, znovuzrodia ťa a staneš sa čistým, silným a víťazným. Budeš šťastný a požehnaním pre druhých; tým srdce tvojho Priateľa, ktorý za teba umrel, ovlážiš a jedného dňa, a to onedlho, sídeme sa tam, kde niet viac nijakého lúčenia.

Tvoja milujúca ťa matka.“

Poznačená Biblia bola skoro do poslednej chvíle ukrytá. Ale prv, ako sa Harold rozlúčil, zastrčila mu ju matka chytro do baťožiny.

„Ži šťastne, matka!“

Pani Wilsonová skončila práve rannú modlitbu a bola na rozlúčenie pripravená.

„Ži blažene, môj miláčik!“ hovorila a, ovinúc ruky okolo jeho hrdla, na rozlúčenie pritlačila ho na svoje nádra.

Slzy sa jej tísly, ale ich premočila a pokojný úsmev pohrával jej tvárou. Šeptala mu vrúcne materské želanie do ucha, ale Harold vzdialil sa bez odpovedi.

HLAVA II.

Vyplnená modlitba bohabojného kapitána.

Bolo krásne májové ráno, keď loď „Jokahama“ s Haroldom, ako obyčajným matrózom, vyplávala zo Zlatých vrát do Melbourne. Bol to pre Harolda ťažký deň. Hoci sa snažil byť tvrdým, jednako z dávnych čias mladosti zostalo niečo jemnejšieho v jeho vnútri, čoho sa nemohol striasť. Keď paroloď, poháňaná mocnou loďnou vrtulou, viac a viac brázdila vlny Tichého oceána a keď breh očiny sa ztrácal, tu Harold po prvý raz za dlhé roky opäť poznával cenu matkinu. Hoci si to nemohol vysvetliť, teraz nadobúdala jeho matka viac vážnosti a dôležitosti v jeho očiach. Či nebola dobrá a znamenitá? Keby bol mohol teraz cestu loďnú vo vode premeniť na pevný chodníček, s radosťou by sa prehodil cez palubu a utekal domov.

Pravda, tieto dojmy boli len dočasné, jednako však ukazovali, že neminuli celkom tie chvíle, v ktorých sa láska matkiná tešila z oddanosti synovej. To bola tá nežná priehradka, utvorená Prezreťnosťou, ktorá donúti raz Harolda zanechať špatnú cestu hriechov. Slzu, ktorá mu stekala po tvári, rýchle utrel a odhodlane namáhal sa všetky spomienky na matkine modlitby a prosby v sebe potlačiť. Sám sebe prehovoril: „Vzmuž sa a nebuď detinský!“ A zdalo sa mu, že táto námaha má žiadaný výsledok a že na všetko zapomenie.

Mužstvo „Jokahamy“ pozostávalo z miešanimy všetkých národností; skoro všetci pili, preklínali a rúhali sa, a týmto sa stal Harold ich oddaným spoločníkom.

„Ajhľa! Čo je to?“ Harold hľadal kus odevi v svojej batôžine, a keď ho vyfahoval, vypadol z neho balík na podlahu. „To som ani nevidel!“ zavolať a rýchlo balík rozbalil. „Biblia! Biblia! No, matka si myslela, že som taký slaboch a budem taký hlúpy!... Ale aká je to krásna kniha. Rád by som vedieť, čo stála. No to je smiešné! Harold Wilson, opilec, zlodej, má Bibliu na lodi! Mať by som poprosil o povolenie a mužstvu kázať.“ Otvoril chytrou knihu, len aby videl, aká je vnútri, a hľa, na prvej strane známym písmom jeho dobrej matky stálo: „Môj miláčik!...“ Cítil, ako mu do hrdla niečo vstupuje. Na chvíľočku videl sa v svojom detstve, v svojej nevinnosti, keď sa tešil slovami z Biblie, oproti ktorým teraz a vôbec už oď dávnejšieho času má taký odpor. Opäť mu stiekla slza po

tvári. Mimovoľne sa odvrátil, aby niektorý z jeho kamarátov nevidel jeho slabosti. No nemohol odolať, aby venovanie matkino na prvej strane neprečítal. Ani neodložil — alebo, lepšie neodhodil — Sv. Bibliu od seba, kým ju neprezrel a poznámky nežnou matkinou rukou poznačené neprečítal. Nielen že boly texty podtiahnuté, ale v spojení s nimi boly na strane poznačené slová pravdy a výstrahy, ktoré mohla len jeho dobrá matka napísať. „Nechcem tejto veci!“ zvolal. „Či musím byť touto bezcennou hlúposťou stále prenasledovaný, kde sa len obrátim?“ Knihu hodil späť do kufra, zavrhol a uložil sa na odpočinok.

Prešiel mesiac, a bol to mesiac plný námahy. Plavba bola na divom mori pri každej príležitosti plná nebezpečenstva, že sa loď stroskoce a nájde svoj hrob v hĺbinách morských. Niekoľkí na palube sľúbili, že povedú iný život, len čo loď dosiahne pevninu. (Ako často sú ľudia nebezpečenstvom donútení aspoň myslieť na lepšie a vznešenejšie veci!) A práve vypukol na spodku lodi oheň. „Jokahama“ viezla veľký náklad petroleja, a preto oheň na lodi bol takmer istým znakom zahynutia pre všetkých. Z veľkej časti posádky bol sriadený sbor hasičov, ktorý s nadprirodzenou námahou vynasnažoval sa plamene uhasiť a utlumiť, aby nedosiahly nákladu petroleja.

Kapitán Mann, ktorý velel lodi, bol kresťan, muž málomluvný, ale osobnosť, ktorá svojím vystupovaním vyžiadala si každého času úctu, a v skutočnosti i ctila ho celá posádka. Bol úslužný, zmužilý, striedmy a šfachetný muž, tedy výnimka celej posádky. Vyše 30 rokov velel lodiam na mori, ale to bol pre neho prvý prípad ohňa na lodi. Zavolanie „Oheň!“ vyvolalo u neho najlepšie vlastnosti. Hoci kapitán znal nebezpečenstvo v celom dosahu, postavil pokojne, ale rýchlo každého muža na svoje miesto a každý pracoval s oddanosťou a s dôverou na odstránení ohňa. Najmä Harold pozoroval zmužilé počínanie si svojho kapitána.

Ale zrazu sa kapitán ztratil a zmenou situácie vrchný komandelník bol prinútený ho volať na pomoc. Harold bol vyslaný ho hľadať. Bážňou premožený, bežal tento mladý človek ku kajute kapitánovej. Dvere našiel otvorené. Práve chcel svoje posolstvo zavolať, keď počul hlas z kajuty. Ale čo počul? Hlas modlitby! Aby sa presvedčil, odchyľil dvere viac a videl, ako kapitán kľučal na kolenách s Bibliou pred sebou a obličajom k nebesám obráte-

ným. Pri rachote strojov a veľkom kriku na palube mohol sa Harold priblížiť celkom nepozorovane, tak že kapitán pokračoval vo svojej modlitbe, a Harold stál zarazený a načúval.

Táto modlitba otriasla celou dušou Haroldovou. A ako by nie? Veď v tejto modlitbe odnášaly sa prosby k Bohu Biblie, aby vyplnil Svoje zaslúbenie a mužstvo ráčil zachovať pri živote, a Harold bol jeden z tých, čo ich životy visely na nitke. Po prvý raz v živote s radosťou pozeral na muža, modliacoho sa k Bohu.

Žalm 107, 23—31 bol útočiskom kapitána Manna. Toto zaslúbenie bolo mu uistením. Či v búrke alebo v ohni, on sa spoliehal len na Všemohúceho, že ho z tejto úzkosti vyvedie a podľa prosby na pevninu privedie. To bolo to zaslúbenie, podľa ktorého Harold počul kapitána k Pánu Bohu volať.

Ale zvláštnosť: Žalm 107, 23—31 bol jeden z tých miest, ktoré pani Wilsonová poznačila v Biblii, darovanej Haroldovi. Bude prosba kapitánova vyslyšaná?

Harold čakal len chvíľku, lebo kapitán Mann hneď vstal, aby opäť pospiechal na ohrozené miesto. Harold hlásil rozkaz kormidelníkov a bežal na svoje stanovište.

Ale i pri hrdinnej obrane oheň sa rýchlo rozšíril. Osud lodi zdal sa byť spečateným. Bolo vidieť, že za niekoľko minút oheň musí dosiahnuť veľký petrolejový sklad, a bude všetkému koniec.

Vtom nastal ohromný výbuch, tak že dvercia otvorov na palube boli akoby smetené. Mužstvo trnulo bázňou a myslelo, že oheň zasiahol už petrolejový sklad. Čo sa však stalo? Stalo sa niečo neočakávané, čo človek svojim rozumom nemôže vystihnúť. Veľká parná rúra praskla a horúca voda s parou plnou silou vnikla do spodku lodi, a to práve do najnebezpečnejšej časti. Neviditeľná ruka zasiahla v najhoršej tiesni, a v krátkom čase ustupovali čierne mraky dymu bielym obláčkom pary, a zachraňovacie mužstvo doznelo, že je loď zachránená. Tak zázračne sa to stalo, že mužstvo sa ponáhľalo, aby z údivu vďakyčinením vzdalo česť Najvyššiemu.

„Myslíte, pán kapitán, že Všemohúci to učinil?“ pýtal sa Irčan hrubého zrna, jeden z posádky, menom Pat Moran.

Kapitán Mann bol azda v omyle so svojím náhľadom o náboženstve, lebo za zbytočné uznával hovoril so svojím mužstvom o kresťanských otázkach, ale radšej ponechal každému, aby si svoju mienku o ňom utvoril podľa jeho skutkov. Teraz však bol prinútený vyznať svoju vieru a riekol:

„Ľudia, parná rúra praskla len na rozkaz Najvyššieho. To sa nestalo azda náhodou. Je jeden Boh, čo naše vrúcne modlitby slyší a prijíma. On zaslúbil, že ľuďom na mori, ktorí v Neho veria a prosia Ho, bude pomáhať, a dnes opäť Svoje Slovo potvrdil.“

Haroldovi, počínajúc, zdalo sa, že je poznačenou Bibliou, ako neviditeľným duchom, prenasledovaný.

„Ale povedzte, pán kapitán, veríte tomu skutočne, čo hovoríte?“ pýtal sa Pat znova.

„Môj syn, svoju vieru v Najvyššieho mám už od dávnych časov.“

„Ale od koho máte toto presvedčenie? Kde vám to Najvyšší riekol, že On sa takých úbožiacov ujíma?“

„Pat, mal som dobrú matku, ktorá ma učila modliť sa k nebeskému Otcovi. Ona ma tiež učila čítať v Biblii, v tej Knihe, ktorú Boh dobrým ľuďom pomáhal napísať. V tejto Knihe uisťuje nás, že sme Jeho dieťkami, že máme byť poslušní Jeho hlasu a že On nás všade ochráni. On ďalej hovorí, že ľud veriaci, nachodiaci sa v núdzi, na mori, On ochraňuje. Nikdy ste nevideli Bibliu, Pat?“

„Celkom iste som dosiaľ nijakej nevidel“, zavolať Pat, „ale verte mi, že by som si rád raz toto dielo prehlíadol.“

Harold sa cítil opäť nepríjemne dotknutým. Slová: „Dobrá matka, Boh, Biblia, vyslyšaná modlitba“ dopadaly naň ako údery bičom. Či nemal on dobrú matku? Neučila ho ona v Boha veriť a k Nemu sa modliť? Nenamáhala sa dosť, aby Bibliu čítaval a Zákony Božie zachovával? Ó, áno, ona to všetko konala, i viac nad toto.

Pat Moran a ostatní, ktorí mali voľno, šli na pozvanie kapitánovo s ním do jeho kabíny, aby videli zaslúbenie, ktoré im na lodi život zachránilo. I Harold išiel.

Biblia ležala otvorená na stole blízko dverí.

„Ľudia, to je tá Kniha, ktorú ma moja matka učila milovať, a tu je to zaslúbenie, ktoré oheň uhasilo a vaše životy a mňa zachránilo“, hovoril kapitán a prečítal ten text, ktorý od dávnych čias bol jeho útočiskom.

Harold díval sa kapitánovi do očí. Aká dobrá a čistá tvár, celkom bez surovosti. Poctivosť, úprimnosť a šľachetnosť javila každá črta. A tento muž bol mužom Biblie, praktický, ochotný pomôcť, dobrosrdečný kapitán. Nebolo nijakej pochybnosti, že tu zvíťazila pravdivosť kresťanstva, a všetci títo suroví mužovia, ktorí boli dnes v kapitánovej kajute, cítili mocný vplyv Slova Božieho na svojich srdciach. I Harold to cítil. Podrobí sa? Búrka spierajúcich

sa pocitov zúrila v jeho hrudi. Zamieňavo skláňal sa k dobrému i zlému.

Rýchlo naplnil si ústa prežúvavým tabakom, vybehol do svojej kajuty, popadol rozčulene zo svojej truhly Bibliu, ktorú mu matka dala so sebou, a hľadal text, ktorý práve prečítal kapitán. Napokon ho našiel. Na kraji prečítal tieto riadky, pripísané matkinou rukou: „Budem sa stále modliť, aby toto zaslúbenie bolo твоjim útočišťom na mori, a tak ťa od búrky a nešťastia ochraňovalo.“ Zavrel rýchlo Svätú Knihu a hodil ju zlostne späť s rozčulením, že sa mu nepodarilo vplyvu matkinho sa sprostíť. Celý ten príbeh bol mu ťažkým bremenom. Vtom však pociťoval túhu opäť Knihu otvoríť a vyhľadať miesto, ktoré čítal raz v sobotnej škole a ktoré bolo poznačené najmä pre neho. To posledné miesto, ktoré vzbudilo jeho pozornosť, bolo v II. Mojž. 20, 8—11. A na strane bolo napísané: „Cti všetky Prikázania Božie, a najmä štvrté. Toto značí prítomnosť Božiu v tvojom srdci, silu, ktorá ťa ochráni.“ Haroldovi bol deň odpočinku jeho matky vždy proti mysli. Znevažoval myšlienku tých posvätných hodín. Nenávidel obmedzovanie, ktoré mu bolo týmto naložené. Preto, ako tento text a pripísanú poznámku uvidel, pociťil predošlú zlostnú nenávisť v sebe vystupovať, a teraz všetkej zadržanej zlosti dal priechod, vyskočil s preklínaním k otvoreným dverám a hodil poznačenú Bibliu s odporom ďaleko do mora.

„Tak, teraz je tej zlorečenej komédii koniec“, mrmlal a vyskočil na palubu, ako keby kto vie aký chvalitebný čin bol vykonal.

HLAVA III.

Smutná zpráva z domova. Boj proti Bohu.

„Ó, matka, matka!“

Harold Wilson stál v poštovom úrade v Honolulu a držal v rukách list, ktorý mu poslal starý priateľ z Kalifornie. Bolo v ňom toto:

„Milý priateľ Harold! Od niekoľkých týždňov čakali sme na tvoj príchod. Dozvedeli sme sa mimochodom, že si na ceste domov, a preto sme sa nazdávali, že prídeš včas, aby si mohol svoju matku v jej chorobe podporovať. Pred niekoľkými týždňami nešťastne spadla, čo malo za následok ťažkú chorobu. Bránila sa statočne, ale starosť o teba, spolu s nedostatkom prostriedkov, ju preťažila a minulý štvrtok umrela. Posledná jej prosba bola, aby sme ti napísali a ťa upomenuli nezavrhnúť dar, ktorý ti v deň tvojho odchodu vložila do kufra. Ty budeš zaiste vedieť, čo ona tým mienila. Ona mi nehovorila, čo je to, ale sa len vyslovila, že všetko, čo mala, obetovala, aby ti toto kúpila.

Ináče, môj priateľu, úplne premenil som svoj život od tých čias, čo si odišiel. Nepijem, nehrám, ani viac nerúham. Som kresťan a radujem sa zo života. Pán Boh ti zehnaj! Netrúchli veľmi pre zratu, ktorá ťa tak náhle potkala. Ži pre Krista a sídeš sa opäť s ňou. Zasielam tento list naverímboha do Honolulu.

Tvoj predošlý spolupijan, ale teraz osvobodенý

Howard Huffman.“

Áno, Harold bol na ceste k domovu. Niekoľko rokov bol z domova vzdialený; medzitým v svete mnoho videl, navštívil Austráliu, Čínu, Južnú Ameriku, Južnú Afriku a obišiel celú Európu.

V surovom živote pitia a rúhania sa Bohu pokračoval, ale s myšlienkou, že sa napraví, keď opäť uvidí matku. Krásnu Bibliu hodil do mora, aby ten varujúci ho hlas privedol k umlčaniu, ale ani jeden deň nedožil sa potrebného pokoja. Nevďaka, ktorú prejavil tým, že v zlosti zničil dar matkin, stala sa mu pomstychtivou prenasledovníčkou, ktorá ho na každom kroku sledovala a mu len nehody a sklamanie prinášala vo všetkom, čo započal.

V Honolulu značilo pre neho byť „skoro doma“ a v svojom vnútri pocítoval už slasť požehnaného svídania sa s matkou. Ako ten márnotrpný syn v Biblii, prichystal si i on vyznanie svojich vín, majúce nádej, že pri matke bude môcť žiť riadnym životom.

Môžeme si preto ľahko predstaviť, čo pocítoval, keď mu bol doručený list z domova. Bolo to srdečné uspokojenie?...

Ó, ako hrozne bol sklamaný, keď otvoril list! Slová: „Predošlý štvrtok umrela“ dopadly na neho ako blesk z jasnej oblohy. Stál ako po hlave udretý. List mu vypadol z ruky.

„Ó, matka, matka!“ zvolal, úplne zapomínajúc, že je obklopený

cudzími ľuďmi, pred ktorými bolo treba bolesť ukrývať. A potom utajeným hlasom hovoril: „Ty si mi chcela pomôcť, a mohla si mi i spomôcť. Ale teraz nie si viac tu, opustila si ma — si mŕtva!“

Zdvihol list, vybehol na ulicu a doľu k loďke, ktorá ho mala previezť na loď.

Harold Wilson, čo teraz počneš? Budeš mužom, ako máš byť, alebo upadneš opäť na cestu zla, ktoré vedie do zahynutia? To boli otázky, ktoré mu našeptával dobrý duch, keď vstupoval na loď, ktorá mala odplávať na druhý deň.

Odpoveď nasledovala hneď. Žiaľbohu, zvíťazil zlý duch. Ako sa mnohým iným stáva, i Harold upadol následkom nemožnosti svoj plán vykonať do stavu rozčulenia, ktorý často robí človeka nezodpovedným. Poznal, že Boh jestvuje, a predsavzal si lepší život začať, keď dôjde domov k matke. Ale preto, že jeho plán bol prekrížený, tak sa rozľhneval a predsavzal si ešte horšie nažívať, ako predtým.

„Nieto Boha, a keď je, tak je jednako len ukrutný, a preto Ho nenávidím. On nenávidí mňa, lebo ma pripravil o moju dobrú matku práve v ten čas, keď ju najviac potrebujem. Ale Mu ukážem, keď jestvuje, že Harold Wilson je mocnejší. Keď mi nechce dovoliť dobre robiť, chcem zkusíť s najväčšou usilovnosťou zle robiť“, tak si povedal Harold.

A isteže zdalo sa, že od toho dňa sa mu podarilo svoj život so svojím predsavzatím začať. Lebo hneď po príchode do San Franciska oddal sa životu divých vášní, prostopašnosti a zločinnosti. Jeho súdruhovia patrili k najzkázenejším ľuďom mesta, ktorí v svojej nezákonnosti tak ďaleko pokračovali, že ich ruky boli poškvnené i krvou bližných...

Howard Huffman, pisateľ listu do Honolulu, vzal do rúk ranné číslo novín. Keď preletel zrakom nadpisy, utkvel jeho zrak na tejto zpráve: „Vražda v distrikte misijnom. Harold Wilson, ločník, ako podozrivý zavretý. Policia je istá, že chytila pravého. Je starý zločinec.“

Pán Huffman zbledol a noviny mu vypadly z rúk. „Starý zločinec!“ On vedel, že je to pravda, lebo na tom zločine pred mnoho rokmi bol i on účastný. A teraz prišiel Harold, aby vo svojej zločinnosti pokračoval. Rozhodol sa, že svojej žene zatají príčinu rozčulenia; vzal chytro kabát, klobúk a vytratil sa z domu.

Dom pána Huffmanana bol pokladaný za jeden z najšťastnejších

a z najvyberanejších v Oaklande. Pán Huffman bol v celom meste známy ako muž cti a bol smerodajnou autoritou v obchodnom svete, a šťastie sa na neho len tak usmievalo od toho dňa, ktorým počal viesť pravý kresťanský život. Minulosť bola zapomenutá; pán Huffman svojim bližným nahradil to, o čo ich priviedol pred časom. Išiel k mužovi, ktorého s Haroldom Wilsonom prepadol, vyznal svoju vinu a s úrokmi a úrokmi od úrokov celú sumu nahradil, o ktorú ho olúpil s Haroldom.

Načo si tedy robíš zvláštne starosti? Ó, len k vôli Haroldovi jeho nepravosti doliehaly na neho. Mal nádej, že mu Boh pomôže svojho starého spoločníka zachrániť a priviesť k tomu, aby pracoval pre spravodlivú vec. Ale keď sa Harold vrátil, padol ešte nižšie, a azda príde na svetlo i jeho minulosť, ktorá bude pôsobiť proti tomuto plánu.

Keď pán Huffman došiel do San Franciska, išiel rovno na policajný úrad a prosil o dovoľenie prehovoriť s uväzneným. Jeho meno mu ľahko dopomohlo.

Aký obraz sa objavil jeho zraku, keď pozrel na svojho súdruha z dávnych čias! Zvierací výraz ovládal črty tohoto muža. Ale príslovie: „Kde je život, tam je i nádej“ povzbudilo ho. S láskavým súcitom priblížil sa k Haroldovi a povedal mu, že mu ešte vždy dôveruje a práve v tejto chvíli biedy chce mu pomôcť.

Výsluchom bolo zistené, že Harold nebol účastníkom na vražde, ale jednako všetky okolnosti smerovali na, že zákon ho stihne plnou farchou. Howard Huffman pokúsil sa jeho trest čím najviac zmierniť. Kroky, ktoré tým cieľom podnikol, netreba uvádzať. Stačí len pripomenúť, že Harold dostal slobodu len pod tou podmienkou, že sa na 5 rokov vzdialí z vlasti, a jeho návrat bol podmienený len odporúčaním jeho chleboďarcov.

Tieto podmienky znamenali pre neho byť skoro bez vlasti,

a zdalo sa, že ťažko ich bude dodržiavať. Ale, Howardom Huffmannom povzbudený, Harold odhodlal sa na túto skúšku. Uchádzal sa o miesto námorníka na „Tenyo Maru“, ktorá mala budúceho týždňa vyplávať do Jokahamy, ale neočakával, že veliteľom tejto lodi bude jeho starý priateľ kapitán Mann.

Harold opustil dom pána Huffmana v Oaklande a odobral sa do San Franciska, kde jeho loď čakala pripravená odplávať budúceho rána. Keď vstúpil do prístavu oaklandského do čakálne, spozoroval skriňu s nadpisom: „Voľné čítanie“, s Bibliou v jednej priehrade, a ako na ňu pozrel, bol veľmi prekvapený podobnosťou, ktorú táto Biblia mala s tou darovanou mu matkou. Vyňal Bibliu, a hľa, bola značená! A nielen že bola značená, ale bola značená práve tak, ako jeho Biblia, ktorú hodil do mora.

Zabudol na všetko, zapomenul, že čaká na odjazd, že je človekom pre zločinnosť z vlasti vyobcovaným, že je vlastne beznádejnou ľudskou zričaninou, sklesol na sedadlo a celú hodinu pozorne obracal list za listom. Mnohé texty boli podtrhnuté a u II. Mojž. 20, 8—11 bolo pripísané na strane: „Božie požehnanie sobotné znamená Božiu prítomnosť v sobotu. Kto sobotu zachováva, má Boha v srdci, a všetci, ktorí sú Jeho prítomnosti účastní, s radosťou ju ostríhajú. Izai. 58, 12.“ Ako ho tieto slová upomínaly na matku! A opäť Žalm 107, 23—31, bol červeno podčiarknutý, to jediné miesto, ktoré jeho matka v jeho Sv. Biblii červeno podtiahla.

Bol hlboko dojatý. Slza sa mu vykradla a tiekla mu po líci. Obraz nového života predstavoval sa mu pred očami. V tých všetkých poznámkach počul hlas svojej matky a Kristus, ktorého ona tak milovala, zaklopal na jeho srdce, srdce ztratej duše.

„Táto Biblia! Ó, matka! Smiem ju so sebou vziať? Ako môžem bez nej odísť? Ona je pre mňa poznačená. Celkom iste bola pre mňa značená. Matka, značila si tiež túto Bibliu?“

Takto hovoril Harold sám sebe.

„Priateľu“, zvolal hlas za ním, „vezmite si túto Knihu! Ona je pre vás poznačená. Vezmite, a milostivý Boh nech vám požehná a dopomôže k poznaniu Jeho svätej Pravdy a privedie vás k pravému kresťanskému životu.“

Zlaknutý a prekvapený, Harold sa otočil, ale cítil sa hneď spokojným. Dobrotivá tvár, plná prívětivosti, hľadela na neho. Rýchlo sa zdvihol a, pokloniac sa cudzincovi, prehovoril:

„Myslíte to vážne? Môžem si tú Sv. Bibliu podržať? Ale nemám dostatok peňazí, aby som ju mohol zaplatiť.“

„To nič nerobí, milý priateľu, som zástupcom ľudí, ktorí Slovo Božie milujú a pokúšajú sa tieto veľké Pravdy do celého sveta zniesť. Oni sa budú radosť, keď sa dozvedia, že má túto Knihu niekto, čo ju potrebuje. Čo ste však mysleli s tou druhou poznačenou Bibliou, o ktorej ste rozprávali? Odpusťte, že som vás pozoroval.“

Tomuto priateľovi Harold so zlomeným srdcom vyrozprával celú svoju históriu boja proti matke, Svätej Biblii i Bohu a najmä ako svätý dar lásky a obetivosti svojej matky hodil cez palubu do mora. Bol to len krátky rozhovor, ale v tých niekoľkých minútach, čo spolu strávili, Harold poznal aspoň čiastočne Boží plán vykúpenia. Videl Zákon Boží v svojej dokonalosti. Poznal, že hriech je priestupkom Zákona Božieho a porozumel, že Kristus je jediným Vykupiteľom z hriechu.

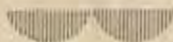
Tento priateľ vykonal krátku modlitbu za Harolda — modlitbu, ktorá Haroldovi nikdy z pamäti nevymizne. Vštepil si do srdca najmä tieto slová: „Pane, osvoboď ho od všetkých zlých žiadostí a zvykov!“ To bola zvláštna myšlienka pre Harolda, a preto i dlho ostala mu v srdci.

„Na ktorej lodi idete, mladý priateľu?“ pýtal sa starý pán, keď sa rozchádzali.

„Na Tenyo Maru.“

„To je výborné! Odchodí zajtra. I moji priatelia idú ako spolucestovatelia, a nemali by ste zameškať s nimi sa soznámiť.“

Harold odišiel s darovanou Bibliou v ručnej brašne. Dôležité životné skúsenosti čakaly na neho.

HLAVA IV.

Cesta k lepšiemu životu.

„Skoro osem rokov“, premýšľal Harold, „osem rokov od toho dňa, čo som s tohoto miesta na ‚Jokahame‘ odplával do Melbourne.“

„Tenyo Maru“ práve vyplávala z prístavu San Francisco na dlhú cestu do Japonska.

„Ako sa dobre pamätám na krásné májové ráno pred ôsmimi rokmi, keď som odplával ako pijan, zločinec a úbohý nešťastník, aby som sa vyhol rukám spravodlivosti a plaču svojej matky! Ako sa dobre pamätám na to niečo, čo sa žiadalo v mojom vnútri opäť domov k matke, to niečo, čo som v sebe tak ubíjal, až som prepadol len pitiu, hriechu a špatnej spoločnosti! Ako sa živo pamätám na ten deň, keď vypukol oheň a ako som kapitána Manna zastihol pri modlitbe, prosiaceho Boha, aby nás zachránil od záhuby a smrti! Áno, pamätám sa i na hroznú chvíľu, keď som svoju, drahú matkou mi darovanú Bibliu hodil cez palubu. Ó, Bože, odpusť mi! Prečo som to len urobil? Chcel by som na tento skutok zabudnúť... Teraz nastupujem novú cestu, nie že by som sám chcel, ale že som nútený opustiť Ameriku, a to na tak dlho, až donesiem dôkaz, že som sa stal iným človekom, ktorému možno dôverovať. Ale nemám matky, a zdá sa mi, že ani priateľov. Nijakých priateľov? Ó, áno, mám jednako verného priateľa, mám svoju Svätú Bibliu. Ona mi je druhou matkou. Mám zvláštny pocit, že mi táto Kniha dôpomôže stať sa lepším človekom, pravým kresťanom. Ten starý muž v prístave bol dobrý človek, on ma porozumel. Keď sa modlil, uchvátilo tiečo moje srdce, a keď riekol, že si môžem Bibliu vziať so sebou, umienil som si, že skutočne zkusím stať sa riadnym človekom. Úfam, že sa môžem takým i stať. Ale on riekol mnohé, čo tak zvláštne znelo. Nikdy dosiaľ som ničoho podobného nepočul. A jednako, pamätám sa, že moja matka mi tiež hovorievala, že máme Prikázania Božie ostríhať, a to všetkých desať. Ona tiež hovorila, že nemôže pochopiť, že kresťania zachovávajú nedeľu, prvý deň týždňa, keď v Prikázaní Božom jasne stojí, že máme svätiť siedmy deň týždňa. I ten starý muž v prístave svätí sobotu, ktorú by mali ostríhať všetci Iudia podľa Božieho Prikázania. Najzvláštniešie však v celej tej histórii je Biblia, ktorú mi daroval. Je celkom taká, ako tá, čo som hodil do mora, a je i práve tak značená, tie samé texty, ten samý atrament, tie isté vysvetlenia po krajoch strán a i venovanie na prvom liste. Ale... Čo to bolo?“ vykrikol hlasne.

Lebo bol zo svojho dôležitého služobného postavenia na prednej častke paluby a z myšlienok na predošlý život vyrušený hlasom, ktorý sa mu ozval ako duch z dávnych dôb. Pozrel nazad, ale keď nikoho nevidel, zdalo sa mu, že sa mýlil. Ale ešte raz počul tento istý hlas. Teraz pozrel na veliteľský mostok, a koho tam zazrel? Starého známeho kapitána Manna, toho hrdinu lodi „Joka-

hamy“, ktorý teraz velel najväčšej lodi Tichého oceána, brázdiacej vlny a zariadenej len pre dopravu cestujúcich.

Harold Wilson bol touto udalosťou priamo ohromený. Jeho srdce počalo biť radostnejšie a vo svojom vnútri cítil niečo, ako by na tejto zámorskej ceste mal poznať tajomstvo lepšieho života, a že muž, stojaci na veliteľskom mostku, bude mu v tom veľkou pomocou.

Prešlo niekoľko dní, a Harold nemal nijakej príležitosti pozdraviť tohoto muža, ktorého tak ctí. Až konečne služobné povinnosti priviedly obidvoch do styku, a Harold mohol potriať ruku kapitánovu.

„Pán kapitán! Som Bohu z celého srdca povďačný za príležitosť s vami sa môcť plaviť“, privítal Harold kapitána.

Kapitán chytil radostne a srdečne podávanú mu pravicu, ale na jeho tvári bolo vidieť, že mu je čosi celkom nejasné.

„Mladý človek, prečo ste povďačný Bohu? Veď vtedy, keď som sa s vami soznámil, nemali ste nijakej úcty pred Bohom.“

„Áno, pán kapitán, dosť dlho som bojoval proti tomu, o čom som dobre vedel, že je správne. Ale teraz chcem milého Boha hľadať a poznať Jeho svätú vôľu, práve tak, ako ste Ho vy znali v ten deň, keď vypukol na Jokahame oheň. Chcem Ho poznať a Mu slúžiť, práve tak, ako moja matka Mu slúžila. Pamätáte sa, pán kapitán, čo ste nám hovorili o zaslúbení Božom?“

„Áno, mladý človek, pamätám sa na celú udalosť. Ale nakoľko sa môžem rozpamätať, nemali ste v ten čas z toho nijakého úžitku.“

„To je pravda, pán kapitán, lebo v ten samý deň hodil som, zlosťou preplnený, poznačenú Bibliu, dar svojej matky, do mora. Viete, že ona ten samý text poznačila, o ktorom ste nám rozprávali, že nám život zachránil? Ale, pán kapitán, mám opäť Bibliu, a to zasa poznačenú. Ten text Žalmu 107, 23—31 je poznačený, Desatoro Prikázaní je poznačené a ešte mnoho iných textov.“

„Kde ste našli takú Bibliu, môj syn?“ vypytoval sa prívetive pán kapitán.

Harold začal rozprávať celú smutnú príhodu o smrti svojej matky, ako sa oddal hriešnemu životu, o svojom uväznení, odsúdení, ako dostal Bibliu a ako sa soznámil so starým pánom v prístave Oaklande.

„Ó, áno“, povedal kapitán, „znám toho starého pána. On patrí k tým zvláštnym ľuďom, ktorí miesto nedele svätia sobotu a ktorí

nložili i do čítárne našej lodi na používanie cestujúcim a námornikom celú zásobu časopisov, letákov a brošúr.“

„Pán kapitán, starý pán v prístave, ktorý mi daroval Bibliu, bol najlepší človek, s ktorým som sa kedy sišiel. On ma dobre rozumel, a keď som mu rozprával, ako hlboko som klesol, slzy mu padaly z očí a modlil sa za mňa tak vrúčne, prosil Boha, aby ma od všetkých zlých zvykov a obyčají osvobodil a aby som tak dostal pokoj duše. To, čo mi povedal, ukázalo mi, ako mám správne žiť, a vtedy som sa i rozhodol stať sa lepším človekom. Vy, pán kapitán, mali by ste mi pomáhať.“

„Chcem s radosťou všetko podniknúť a pomôcť vám na cestu pravého kresťanstva, ale sa obávam, že nebudem môcť naučiť vás veriť v to, v čo verí starý pán v prístave, lebo podľa môjho náhľadu je v blude s ostrhnaním soboty. Ale sú na lodi niekoľkí rovnako smýšľajúci ľudia, misionári, ktorí cestujú do Číny; oni vám môžu skôr v tej veci poslužiť. Ale dajte si pozor, môj milý, nedajte sa veľmi oduševniť.“

Po týchto slovách kapitán odišiel, a Harold opäť vykonával svoju služobnú povinnosť. Ale mnohé rozličné otázky počaly sa rojiť v jeho mysli.

„Čo len myslel kapitán s tým, že starý pán z prístavu je v blude? A ako by som mohol poblúdiť, keby som sa s misionármi stýkal. I to neverím, že by starý pán v prístave chcel koho kedy prehovárať.“

Také bolo uvažovanie Haroldovo.

HLAVA V.

Pravý misionár.

Parolod „Tenyo Maru“ brázdila už celý týždeň vlny oceána, keď jedného dňa muž príjemného zovňajšku zastavil Harolda a bez akéhokoľvek úvodu, ale veľmi prívetive sa ho spýtal, či je kresťan. To bolo po prvý raz v jeho celom živote, že sa na neho niekto obrátil s takou otázkou. A hoci bol dosť prekvapený, jednako sa Haroldovi zapáčilo byť na taký spôsob a na takú vec opýtaným.

„Nie, môj pane“, odpovedal Harold, „ale som teraz práve tak

ďaleko, aby som sa stal kresťanom. Ale, prosím vás, ako sa menujete?"

„Volám sa Anderson.“

„Patríte azda k tým misionárom, čo idú do Číny?"

„Áno. Ale prečo mi kladiete túto otázku?"

„Kapitán Mann mi hovoril, že sú na lodi misionári, a ja mám žiadosť s niektorým z nich prehovoriť a niekoľko otázok mu predložiť. Vidíte, mám so sebou i Bibliu, ktorú mi v prístave oaklandskom daroval istý starý pán. Táto Biblia je poznačená. Je práve tak značená, ako tá, ktorú mi dala moja dobrá kresťanská matka, ale ktorú som v zlosti hodil do mora, lebo som nenávidel kresťanstvo. Tie poznámky v Biblii pripomínajú mi mladé roky, strávené v mojej vlasti; pripomínajú mi, čo mi moja matka hovorievala, a hľadám niekoho, kto by mi pomohol a kto by mi ukázal pravú cestu, ako mám žiť po kresťansky.“

„Menujete sa Harold Wilson, môj milý priateľu?" pýtal sa misionár.

„Áno, pane. Ale ako ste sa dozvedeli moje meno?"

„To je dosť zvláštna história. Rozpoviem vám ju. Niekoľko dní predtým, ako som opustil Oakland, čítal som v san-franciskom denníku zprávu súdnej tabule, že mladý človek, menom Harold Wilson, pre zločin bol odsúdený na päťročné vyhnanstvo z krajiny. V zpráve bolo i to, že tento rozsudok bol taký mierny len následkom obľahčujúcich okolností: posledná modlitba jeho dobrej matky, nádej jeho dobrého, osvedčeného priateľa, že sa mladý človek obráti na dobrú cestu a svojim rodičom, ktorí ho posvätili Bohu, bude robiť česť. Súčasne bolo poznamenané, že odíde z vlasti na lodi „Tenyo Maru“, na tej istej lodi, na ktorej i ja som mal odísť na Východ, a tak som si učenil soznámiť sa s tým mladíkom, aby som mu mohol pomôcť, nakoľko bude možno.“

Harold poobzeral si svojho nového známeho, lebo či ho kapitán nevaroval pred nerozvážnym a urýchleným nadchnutím? Ale pán Anderson mal príjemnú tvár s úprimným výrazom a prejavoval celkom jasne nesebeckú účasť. A Harold tiež jasne videl, že sa to nestalo len tak náhodou, že sa spolu sislí.

„Vy ste azda neznali mojej matky? Ona celým srdcom verila, že musí žiť podľa toho, čo nám hovorí Sväté Písmo, a vždy ma poučovala, aby som i ja bol poslušný biblickým Pravdám. Bývala v San Francisku.“

„Nemala krstné meno Helena?“ vypytoval sa pán Anderson.

„Áno, áno! Znali ste ju?“

„Môj milý, vaša matka bola členom mojej cirkvi. Ako jej duchovný pastier niekoľko ráz počul som ju hovoriť o svojom synovi, ktorý bol na cestách, a počul som jej vrúcné modlitby, aby jedného dňa prišiel k poznaniu Pravdy a došiel potrebného pokoja pri nohách Pána Ježiša. Rozprávala o Svätej Biblii, ktorú kúpila, o venovaní, ktoré pripísala, o poznačených textoch a poznámkach. Myslela si, že jedného dňa tieto poznámky pohnú srdcom jej syna. Dlhé roky nepočula nič o ňom a napokon si myslela, že zahynul na mori. Keď ochorela a ležala na smrteľnej posteli, zavolała spomenutého starého brata, s ktorým ste sa sišli v prístave oaklandskom, a prosila ho, aby do schránky čítarenskej dal Bibliu, práve tak značenú, ako bola tá pred rokmi. A vy ste jej syn Harold?“

„Áno, som skutočne jej syn, a ufám sa, že ste vy poslaný ku mne ukázať mi pravú cestu ku Kristu. Ó, pán Anderson, ak jesto nejaký liek proti môjmu hriešnemu životu, tak si ho žiadam, a to odrazu. Som zlodej, opilec, hrač, tulák bez domova a hriešnik bez Boha. Môžete mi pomôcť?“

Sídienie sa s Haroldom videlo sa pánu Andersonovi takým zvláštnym a Prezreteľnosťou v čas uskutočneným, že dôveroval zasľúbeniu Božiemu a veril, že rozumný, slušný, srdce získavajúci spôsob privedie ho k nohám Ježišovým. Oddanosť Haroldova bola úplná, založená na poznaní jemu objavených Právd. Harold bol odteraz šťastný v Bohu.

Keď Haroldova životná história a jeho obrátenie sa k Pánu Bohu boly rozhlásené, bol na celej lodi nielen cestovateľmi, ale i námorníkmi menovaný: „muž s poznačenou Bibliou“.

Hoci kapitán Mann bol oddaný kresťan, jednako jeho znalosť Písma Svätého bola len obmedzená, a preto ani svojím zrakom nevidel dosť ďaleko. Následkom toho stále ho trápila myšlienka, že Harold bude bludným učením Andersonovým svedený, najmä keď sa dozvedel o častých schôdkach Andersona s Haroldom, a preto hľadel rušiť vplyv misionárov.

„Čo to značí?“ premýšľal sám v sebe Harold, keď pozoroval protitlak kapitána Manna. „Obidvaja sú veľmi dobrí ľudia, obidvaja zdajú sa byť úprimnými, a jednako sú oba presvedčení, že druhý je v omyle. Som si istý, že modlitba kapitána Manna boja

vyslyšaná a môj a celej posádky životy tým zachránené, a som aj istý, že i Andersonova modlitba bola vyslyšaná, keď sa so mnou modlil a vrúcne žiadal o moje obrátenie. Čo mám teraz robiť? Celkom iste, že nemôžem obidvoch nasledovať, lebo ich cesty zdajú sa ísť v opačnom smere. Ale to je jedno, budem sa riadiť len podľa Pravdy v Svätom Písme obsažených, ony musia mi byť smerodajnými.“

Dobré rozhodnutie. Iste nikto sa nesklame a sa nesklamal, keď sa rozhodol poslúchať len čisté Slovo Božie miesto ľudských ustanovení.

Ešte bolo niečo iného, čo Harold pozorne sledoval, a to bola s jednej strany úprimnosť a s druhej strany znalosť Slova Božieho. Kapitán Mann a pán Anderson boli obidvaja bez rozdielu rovnako úprimní, ale čo sa znalostí Slova Božieho týka, boli popri sebe ako trpaslík a obor, čo Harold hneď rozoznal. Nemohol preto konať inakšie, ako len poslúchať rady toho, kto bol „mocný v Písme Svätom“, lebo jeho rady išly priamo z prameňa vody života. Ale čo chybeo kapitánovi v známosti Písma Svätého, nechybeo mu na živom záujme, aby Harolda ochránil pred „falošnými náhľadmi o sobote“. Stalo sa však, že tie jeho dobré snahy, aby mladého muža pred falošným učením zachránil, dopomohly len k tomu, že skôr poznal Pravdu, ako to i Boh mal v pláne.

„Mladý muž (tak oslovoval kapitán Harolda), radím vám ešte raz, buďte opatrný ohľadom toho dňa, ktorý svätíte.“

„Ale, pán kapitán, prečo ma na takú vec upozorňujete? Nikto mi ešte o svätení soboty nič nehovoril.“

„No, uvidíte, že pán Anderson vám onedlho povie, že keď chcete byť kresťanom podľa vôle Božej, musíte svätiť ten deň, ktorý svätí i jeho cirkev. On vám povie i to, že svätenie nedele nikde v Biblii nie je zaznačené, a...“

To bolo po prvý raz, čo Harold na takýto spôsob počul o nedeli, a je jasné, že hneď mal záujem o tú vec. Teda prerušil pána kapitána touto otázkou:

„Skutočne, pán kapitán, niet o svätení nedele v Biblii nijakej reči? Tešilo by ma, keby ste mi túto vec vysvetlili prv, ako pán Anderson začne niečo o tom.“

„Dobre, prídte dnes večer ku mne a ukážem vám, že pán Anderson i s celou svojou cirkvou je v blude.“

HLAVA VI.

Kapitán v ťažkostiach.

Keď Harold odišiel od kapitána, pomyslel si, že by bolo dobre, aby si sám o tom predmete niečo prečítal. A spomenúc si, že na lodi je voľné čítanie, išiel k pánu Andersonovi a spýtal sa ho, či je niečo medzi tým čítaním od jeho cirkvi o nedeli.

„Áno, ale prečo práve o nedeli? Veď vy svätíte nedeľu?“ hovoril Anderson.

„To je pravda, ale kapitán Mann sa obáva, že pri tom dlho nezostanem, a vôbec chce mi dnes večer ukázať, že nedeľa je pravdivým dňom odpočinku. I to mi hovoril, že vy mi budete vysvetľovať, že o nedeli v Biblii nieto zmienky, a on mi opak chce dokázať. Aké sošity mám si teda vyhľadať?“

„Môžete pozrieť, či je tam: ‚Ktorý deň svätíš a prečo?‘ a ‚Novozákonný deň odpočinutia‘. A keby tam neboly, tak vám sám vypomôžem.“

I kapitán Mann chcel, prv ako príde Harold, všetky texty o nedeli preštudovať. Už viac rokov minulo, čo mu nedeľná otázka narobila mnoho bolenia hlavy, ale bolo skutočnosťou, že sa nikdy neusiloval, aby vynašiel v Biblii tie miesta, ktoré píše o nedeli. Jednako bol si vždy istý, že v evanjeliách najde niečo o svätení nedele. Ale hoci dlho a starostlivo hľadal, nenašiel, čo potreboval. „Nedeľa, nedeľa, kde som to len čítal? Veď bude veľmi smiešne, keď príde Harold a ja mu budem chcieť ukázať, čoho sám nemôžem najst“, povedal sám sebe. Vtom mu prišlo na um, že na lodi je i povestný kazateľ Mičel. „Pôjdem k nemu, opýtam sa ho, a bude mi všetko ešte jasnejšie.“ Ako si pomyslel, tak urobil. Pán Mičel, natešený návštevou široko-ďaleko známeho kapitána, privítal ho srdečne.

„Prepáčte, pán Mičel, prišiel som vás prosiť o pomoc. Ako vám je iste známo, máme v našej posádke mladého muža, ktorý na zvláštny spôsob prišiel k obráteniu. Je známy ako ‚muž s poznačenou Bibliou‘. Podobne máme medzi spolucestujúcimi i pána Andersona, misionára adventnej misie, ktorý práve cestuje do Číny, a zdá sa mi, že on má toho mladého muža pod svojím vplyvom, a som istý, že skôr neskôr bude mu robiť so sobotnou otázkou ťažkosti. Pozval som preto mladého muža na dnes večer a mu sľúbil, že mu z Biblie dokážem, že nedeľa je pravým sviatkom.“

Nuž teraz vás prosím, ukážte mi všetky tie biblické miesta, v ktorých sa nám prikazuje sviätif neveda.“

Bol to úsmev, zamračenosť, sklamanie alebo hnev, čo sa ukazovalo na tvári pána Mičela, keď počúval prosbu kapitánovu. Nech to bolo čokoľvek, jednako sa nízalo, že otázka o svätení nevede nepôsobí mu nijakej radosti.

„Pán kapitán, takého miesta v Biblii čiže v Svätom Písme niet.“

„Ale, pán Mičel, skoro by som mohol prisahať, že som o tom čítal v Biblii.“

„Nie v Biblii, pán kapitán. Najdete niekoľko ráz spomenutý ‚prvý deň týždňa‘, ale nikde nenajdete, že ‚prvý deň po sobote‘ alebo ‚prvý deň nového týždňa‘ by sa mal sviätif namiesto soboty. Prijali ste ťažkú úlohu, keď chcete z Bible dokázať svätenie nevede.“

Hoci kapitán mal už vyše 60 rokov, nikdy nepočul ničoho takého, čo mu teraz pán Mičel tak otvorene vysvetlil. Veľmi sa zľakol a zasmútil. Bol sklamaný.

Pán Mičel bol bystromysefný človek. Vyše 30 rokov pracoval vo verejnom živote a všade bol známy ako neohrozený obhája cirkvi. On sa nebál škriepiť s voľnomysefníkmi, neveriacimi, s nepriateľmi v cirkvi i mimo nej, ale vždy sa zdráhal pustif do debaty so sviätiteľmi soboty, lebo dobre vedel, že by mal neúspech. Preto to, čo povedal kapitánovi, bolo celkom dôsledné. Keďže však videl, že kapitán jeho vysvetleniami, zodpovedajúcimi skutočnosťi, bol veľmi znepokojený, preto vykladal ďalej, prečo on sviätif „prvý deň týždňa“, nehľadiac na to, či je to „napísané v Písme“.

„Pán kapitán“, povedal ďalej, „každý v Písme Svätom a cirkevnej histórii oboznalý človek vám vpravde musí dosvedčiť, že je len jeden dôvod pre našu nevedu, a to zvyk našej cirkvi. Ako Kristus, tak i apoštolovia zachovávali siedmy deň v týždni, sobotu štvrtého Prikázania, čo trvalo ešte niekoľko storočí po Kristu. Až neskoršie prišla premena, ktorú urobili cirkevní otcovia, ale nesmieme veriť, že dostali na to azda nejaký božský súhlas. Bol to jednoducho výplod ducha času. Znova a znova musel som svojim priateľom v dôvere povedať, čo som povedal i vám, a dokladám, že hoci tá premena neprišla na ten spôsob, s ktorým my môžeme v skutočnosťi súhlasif, jednako jedinú, čo môžeme robiť, je vopred kráčať a svet evangelizovať, lebo reformáciu uvádzať je neskoro. A teraz vám dávam dobrú radu: Dajte tej veci široký

priestor. Do tej otázky sa pustiť znamená toľko, ako si narobíť mnoho trápenia a dať tým, ktorí ešte veria na bezvýnimečné zachovávanie mravného Zákona Božieho, do ruky dôvody, ktoré nemôžu byť vyvrátené. Ufám sa, že rozumiete, čo vám chcem tým povedať. Musíte toho mladého človeka veľmi opatrne na druhý predmet odvrátiť, na príklad, že Boh je láska a že On vždy bol so svojím ľudom, a my, keď si ani všetko nevieme dobre vysvetliť, jednako môžeme kázať Krista a čakať na čas, keď dostaneme na všetky otázky jasné odpovede. To obyčajne každého uspokojí, a akiste i toho mladého človeka."

"Ďakujem pekne, pán kazateľ", povedal kapitán a úctive sa vzdialil, kráčajúc do svojej kajuty.

Harold našiel medzitým pri štúdiu Slova Božieho veľmi zaujímavé skutočnosti o povstaní sviatku nedeľného. Poznal, že je výmyslom a ustanovením ľudským. Pocítoval veľké požehnanie pri takom poznaní a radoval sa, že pri nastávajúcom rozhovore s kapitánom môže sa už oprieť na Slovo Božie, a bol žiadostivý vedieť, čo povie kapitán.

V celkom opačnom postavení bol však kapitán Mann. Nielen že mu kazateľ Mičel takým jasným spôsobom ukázal stanovisko a zachovávanie nedele, ale najmä preto, že on sám, ako človek priamej a poctivej povahy, keď poznal svoj omyl, nemohol sa pretvárať, ako mu to bolo so strany kazateľa odporúčané, lebo sa mu to zdalo veľmi nepočestným. Preto sa odhodlal Haroldovi úprimne oznámiť, že sa mýlil, hoci si stále myslel, že svätenie nedele je správne, mimo toho jasného vysvetlenia, ktoré dostal od kazateľa.

Harold prišiel s Bibliou v ruke, s brošúrami vo vaku a so začiatkami Božej Pravdy v srdci.

"Mladý muž", povedal kapitán bez okolkovania, "chcem vám hneď na začiatku oznámiť, že som sa mýlil, hovoriac, že podľa Biblie máme svätiť nedeľu. To nie je pravda, v Biblii je vôbec len o prvom dni týždňa reč, ale nie, že by sa mal svätiť. Preto priznávam sa k omylu, ale to na tom nič nemení, lebo Kristus v prvý deň po sobote vstal z mŕtvych, a tým zmenil svätenie soboty na nedeľu, a tak jeho apoštolovia tento deň, ako deň zmŕtvychvstania Kristovho, zachovávali a v tento deň schôdzky konali."

"Pán kapitán, koľko ráz je prvý deň týždňa v Biblii zaznačený?"

„Ó, mnoho ráz, ale, úprimne povediac, neviem správne, koľko ráz.“

Harold vytiahol knižku z vrečka a počal čítať, že vcelku osem ráz, a to: v Evanj. Matúša 28, 1; Ev. Marka 16, 2. 9; Ev. Luk. 24, 1; Ev. Jána 20, 19. 1; Skutky ap. 30, 7; 1. Kor. 16, 2; všetky tieto texty jeden za druhým pozorne prečítali.

„Teraz, pán kapitán, keďže ste s Bibliou lepšie oboznámený, dovoľte mi, aby som vám predložil niekoľko otázok, aby som sa o pravde presvedčil. Povedzte mi, ktoré z týchto práve prečítaných miest ukazuje, že ‚prvý deň týždňa‘ zaujal miesto siedmeho dňa a týmto ustanovený bol ako deň odpočinutia?“

Kapitán Mann hneď poukázal na shromaždenie sv. apoštolov, ktoré mali v deň vzkriesenia Kristovho, a povedal:

„Zdá sa, že apoštolovia ustanovili sviatok na oslávenie zmŕtvychvstania Kristovho, lebo je napísané u Luk. 24, 36, že Ježiš si stal medzi nich a riekol: ‚Pokoj vám!‘ V ten čas vyliel na nich Svätého Ducha a poslal ich Svoje zmŕtvychvstanie rozhlasovať. Nezdá sa vám to tiež jasným?“

„To znie veľmi pekne, pán kapitán, ale tu je čosi, čo ste nezbadali.“ Harold sa opäť odvolal na Bibliu a pokračoval: „Podľa Ev. Marka 16, 14 usadili sa apoštolovia v ‚prvý deň po sobote‘ večer za stôl, a ako sa zjavil Ježiš, dal Mu kúsok pečenej ryby a medového plášťa. (Ev. Luk. 24, 42.) Mali zamknuté dvere zo strachu pred židmi. (Ev. Jána 20, 19.) Neverili, že vstal z mŕtvych, ale keď sa im zjavil, ‚celí sa nafakali a prestrašili, domnievajú sa, že vidia ducha‘. (Ev. Luk. 24, 37.) A potom ich karhal Ježiš, že neverili (ev. Marka 16, 14), a povedal len: ‚Pokoj vám!‘, aby ich uspokojil. Okrem toho Tomáš viac dní ešte neveril, že Ježiš vstal z mŕtvych. (Ev. Jána 20, 24—27.) Preto nemohli apoštolovia sláviť vzkriesenie Kristovo, keď ani to neverili; či nie tak, pán kapitán?“

„Mladý muž, odkiaľ to všetko máte? To som dosiaľ nepočul, musím priznať, ak chcem byť úprimným, že máte podľa všetkého pravdu. Ale je ešte jeden text, ktorý sme čítali a ktorý nás jasne učí, že veriaci za apoštolských časov ‚prvý deň týždňa‘ ostrihali. Otvorte, prosím, ešte raz Skut. ap. 20. kapitolu. Tu je celkom jasne ukázané, že v ‚prvý deň po sobote‘ sa schádzali a chlieb lámali.“

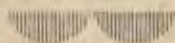
Opäť vzal obrátený mladík Bibliu do ruky a povedal:

„To sídenie sa muselo byť v sobotu večer, lebo sa odbývalo za tmavého času ‚prvého dňa po sobote‘, a deň počínal sa vte-

dajšieho času večerom. (Viď I. Mojž. 1, 5. 8.) Apoštol Pavel kázal až do polnoci, lebo chcel na druhý deň odcestovať do Assu. (Skutk. ap. 20, 7.) Potom jedol (verš 11) a ešte sa s nimi shováral až do svitu, a potom za bieleho dňa v „prvý deň po sobote“ odišiel 19 angl. míľ pešo do Assu. On tedy iste ten deň nezachovával ako svätý. Zdá sa tým viac, že zvláštne sídenie sa bolo učené len pre Pavla, ktorý mal odcestovať, a že lámanie chleba nebolo na oslávenie smrti Kristovej, ale aby sa najedli.“

V tej chvíľke loďný zvonec dal znamenie na výmenu stráží a Harold vybehol na svoje stanovište.

Kapitán Mann bol ako zmätený. Myšlienka, že tak dlho zstával prevrátené nahľady a že mu jeden z kazateľov evanjelia radil, aby zažmuril oči pred poznaným bludom, bola pre neho čosi hrozného. „Možno“, myslel, „mám ešte i o iných veciach prevrátené náhľady. Keď som takej ľahkej veci o vzkriesení dobre nerozumel, tak možno i v iných veciach viery, ktoré nie sú také jednoduché, som ešte viac od Pravdy vzdialený. Ak dá Boh, chcem sa ešte raz s pánom Mičelom shovárať. Chcem poznať tú vec od základu.“

HLAVA VII.

Kazateľ v ťažkostiach.

Nie azda z márnivosti umienil si kapitán Mann ešte raz prehovoríť s Mičelom, lebo od tých čias, čo mal s Haroldom nám dobre známu rozprávku, nemal pokoja a chcel poznať vec v pravom svetle.

„Tenyo Maru“ bola jedna z najväčších a najkrajších lodí, brázdiciach na Tichom oceáne, a zodpovednosti kapitánove boly veľké. Popri tom však ešte stačil zaujímať sa o potreby cestovateľov a námorníkov a nejednen sa cítil jeho prítomnosťou a ochotnou pomocou príjemne dotknutým. Ale nikdy predtým ho tak nič nerozčuľilo, ako teraz Haroldova vec. Každý deň musel o tom rozmýšľať a modliť sa, viediac, že mu to prinesie v jeho živote zmenu, ale nemohol inakšie.

Od dlhých rokov venoval každodenne krátku chvíľu čítaniu Písma Svätého a modlitbe, a keď jedného popoludnia sa opäť blížila

obvyklá hodina pobožnosti a kapitán práve chcel vstúpiť do svojej kajuty, stretol sa s pánom Mičelom a, použijúc príležitosť, pozval ho k sebe na debatu.

„Pán Mičel, veríte, že naše mravné povinnosti opróti Desatoro Prikázaniam nás dosiaľ viažu?“

„Celkom prirodzene, verím tomu, pán kapitán.“

„Veríte, že Biblia tak, ako jestvuje, je pravé Slovo Božie a má nám slúžiť ako vodca v našom živote?“

„Zaiste; nemáme predsa iného pevnejšieho stanoviska. Nikto na svete si nesmie beztesne dovoliť z tejto Knihy Knihi aspoň tú najmenšiu čiastočku odstrániť, alebo i pridať!“

„Prepáčte však, pán kazateľ, že sa vás opýtam bez okolovania, ako sa srovnáva tento váš názor s tým minulým, keď ste tvrdili, že máme radšej nechať sobotu sobotou a nedeľu svätif, hoci o tom v celom Písme Sv. nijakej zmienky niet? To mi prichádza ako nepoctivé konanie.“

„Ale, pán kapitán, jestli hovorím, že verím na povinnosť zachovávaní Desatoro Božích Prikázaní, tak musíme predsa pri štvrtom urobiť výnimku, lebo sa v mravnej cene nerovná ostatným deviatim. Postaci úplne, keď namiesto soboty svätíme nedeľu.“

„Pán Mičel“, povedal kapitán vážne, „či to naozaj veríte, že také určité slová, ako ‚siedmeho dňa je odpočinutie Pána, Boha tvojho; nebudeš robiť nijakej práce v ňom‘ nie je mravné? Či Boh tým slovom ‚siedmeho‘ nechce nič povedať? Chcem znázorniť, ako to myslím. Mám na tejto lodi pod sebou silnú posádku. Pre istotu všetkých na lodi sa nachodiacich musím dosť často rozkázať urobiť slepú surmu a dám strojvedúcemu rozkaz, aby prisne v útorok o 12. hodine na poludnie zapískal na ohňovej trúbke. Ten strojvedúci má povinnosť, aby zadosť učinil môjmu rozkazu, či zná a rozumie môj pôvod na to, alebo nie, a to z rozličných príčin. Po prvé, že práve tá určená chvíľa je pre všetkých veľmi dôležitá, a po druhé, že on je mojím poddaným a má rozkazy svojho predstaveného poslúchať, a myslím, že nepoviete, že on alebo niekto iný má právo druhý čas pre tú vec určiť. A tak je to tiež s tým štvrtým Prikázanim. Ľudia môžu byť o druhých veciach rozdielnej mienky, ale o slovo také jasné, ako ‚siedmy deň‘, nemôžu sa škriepiť. Ctený pán Mičel, moja matka ma vždy učila, že máme svätif sobotu, ale následkom toho, že som bol tej mienky, že Kristus premenil sobotu na nedeľu, tak som mal straniva tej veci v srdci

pokoj. Vždy som myslel, že Ten, ktorý pred vekmi povedal, siedmy deň, mal neskoršie právo povedať prvý. A vy ste prvý kazateľ, ktorý mi hovoríte, že Prikázanie sobotné nemá platnosti a že treba pri ňom urobiť výnimku. Predtým ste však sám povedali, že celá Biblia je pre nás smerodajná, a teraz za nič vyhlasujete štvrté Prikázanie. Povedzte však sám, keď Biblia je neomylným Slovom Božím, ako ste hovorili, a Desatoro Božích Prikázaní nepremeniteľnej platnosti; jestli ani Ježiš Kristus, ani Jeho apoštolovia zmenu soboty na nedeľu nevykonali, ale svätenie nedele zakladá sa len na zvyku našej cirkvi, či vtedy ja i vy nemáme tú svätú povinnosť sobotné Prikázanie zachovávať? Pán Mičel, ja som bol vždy toho presvedčenia, že mám veriť a žiť podľa toho, ako je napísané v Písme, a preto som vás tiež včera neupočúvol, keď som hovoril s Haroldom, ale som mu otvorene vyznal svoj omyl, lebo nikto nebude vedome zlé robiť, a ešte keď ide o záchranu duše, aby to na dobré vyšlo. Vôbec myslím, že jestli nenajdem v Sv. Písme dôkazov, že od ukrižovania Krista začal sa nový odsek času a že sobota — štvrté Prikázanie Zákona Božieho — bola premenená na nedeľu, tak vtedy s ochotou ponesiem kríž Pánov a budem svätiť sobotu — „siedmy deň“, ktorú Pán posvätil a požehnal.“

Navidomoči nebral pán Mičel vážne dôsledné slová kapitánove, ale sa len stále usmieval. Keď však dokončil kapitán svoju reč, kazateľ mu odvetil:

„Nuž vy ste mocnejší v svojom presvedčení a bránení svojich názorov, a preto sa nesmiem opovážiť niečo vám na to odpovedať. Úprimne vám však oznamujem, že takého miesta v celom Svätom Písme nenajdete a následkom toho budete prinútený svätiť a zachovávať židovskú sobotu.“

Po týchto slovách sa kazateľ odporúčal a vzdialil, lebo sa cítil v ťažkostiach a chcel vyhnúť ďalším neprijemnostiam.

Keď kazateľ odišiel, prišiel Harold, aby kapitánovi oznámil, čo nového zakúsil.

„Hovorili ste s pánom Andersonom, misionárom adventnej spoločnosti?“ pýtal sa kapitán.

„Ó, nie. Ale som čítal v Biblii a rozprával sa s niekoľkými ľuďmi, lebo všetci chcú o tej sobotnej otázke niečo počuť. Tiež sú ešte traja kazatelia na lodi a jeden z nich je taký horkokrvný, že keď počul, že som sa s viacerými ľuďmi shováral, veľmi sa na-

hneval. On sa zrovna na mňa oboril a povedal, že človek, ktorý svätí tú starú židovskú sobotu, stáva sa križovateľom Krista. Zatým som sa ho opýtal, čo on s tou židovskou sobotou mieni, a on bez váhania odvetil, že štvrté Prikázanie, keďže vraj Desatoro bolo dané Židom a pri smrti Kristovej bolo pribité na kríž. Sobota vraj žila a umrela s ľudom židovským. Práve vtedy prišiel k nám pán Anderson, a keďže som ho pozval, aby sa zúčastnil našich rečí, opýtal sa pána kazateľa Špaulinga, prečo menuje sobotu židovskou? A pán Špauling odvetil, že preto, lebo bola s druhými Prikázaniami daná Židom a Kristus ich Svojou smrťou zrušil.“

„Tak som to i ja vždy počul a rozumel“, prerušil kapitán Harolda.

„Ale nazdávam sa, že nebudete to, pán kapitán, ďalej veriť, keď počujete celú históriu“, povedal Harold a pokračoval ďalej: „Misionár pýtal sa ďalej Špaulinga: ‚Neveríte viac, že i dnes trvá Zákon Boží proti zabitiu, zlodejstvu a že dievky majú povinnosť ctíť svojich rodičov?‘ — Kazateľ Špauling niččo odpovedal, čo práve pre túto otázku nijakého významu nemalo, a to preto, lebo nemohol dať správnej odpovedi. Misionár pýtal sa ho

ďalej: ‚Milý brat, čo kážete ľuďom, keď ich chcete priviesť ku Kristu? Nepoviete im, že sú hriešnikmi?‘ Kazateľ Špauling odvetil, že áno. ‚Ale v tej samej chvíli, keď to kážete, zapierate svoje učenie, respektívne tvrdenie; lebo ľudia sú len vtedy hriešnikmi, keď prestupujú Zákon Boží. Ap. Pavel hovorí v liste k Rim. 5, 13: ‚Hriech sa nepripočíta, keď niet Zákona.‘ Sišlo sa mnoho ľudí v ten čas, čo pán Anderson hovoril, a pán Špauling sa chcel utiahnuť, ale sme všetci na tom stáli, aby len zostal do konca. Pán Anderson hovoril ďalej: ‚Jediná príčina, prečo sa Adam stal hriešnikom, bola, že prekročil Zákon. Po celý veľký ľudský panoval hriech, a preto po všetky tieto časy panoval i Zákon — Zákon Boží. Taktiež od počiatku sveta bol Spasiteľ ‚zasľúbený, aby hriešny svet od zatratenia osvobodil. Preto Zákon, hriech a Spasiteľ sú tri najväčšie podstaty Biblie!‘ Pre každú svoju

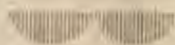
výpoveď prečítal nám z Biblie dôkaz. V liste k Rim. 7, 8 stojí napísané, že iba skrze Zákon je poznanie hriechu. V kap. 5, 12 je napísané, že Adam zhršil, a v Zjav. Jána 13, 8 stojí, že Kristus je zabitý od založenia sveta.“

Pán kapitán verne počúval Haroldovu rozprávku, ale teraz vzal sám Bibliu do ruky a prečítal si v Zjav. 13, 8, lebo mu príchodil ten text celkom neznámy. Po prečítaní povedal:

„Áno, tu je napísané, že Kristus ako Baránok je zabitý od založenia sveta, ale nerozumiem tomu správne.“

Harold rozprával ďalej:

„Nuž pán Anderson to vysvetľoval tak, že ľudia už pred Kristom evanjelium znali a spasenie svoje nachádzali vierou v Spasiteľovi, ktorý len mal ešte prísť. On prečítal v Gal. 3, 8 a v Ev. Jána 8, 56, aby ukázal, že Abrahám Krista znal, a list k Židom 11, 26, že i Mojžiš Ho znal. Ďalej nám vysvetlil, že Kristus to bol, ktorý na počiatku sveta ustanovil sobotu, že Kristus vydal Mojžišovi na vrchu Sinai Desatoro Prikázaní, a že Kristus to bol, ktorý vyviedol Izraela z Egypta a do zeme Kananejskej ich uviedol. Pravda, pre pána Špaulinga nebolo to nič príjemného, ale jednako musel priznať, že všetko je pravda, lebo tak je napísané v Sv. Biblii. Naposledy povedal Anderson Špaulingovi: ‚Milý priateľu, jestli Kristus to bol, ktorý stvoril svet a učinil sobotu a na vrchu Sinai On dal Desatoro Prikázaní, či vtedy sobota nie je sobotou Kristovou?‘ Pán Špauling sa začervenal a pohyboval sa tak nespokojne, že sa mnohí smiali. Ale jednako povedal áno, lebo inakšie nemohol. Prv, než sme sa rozišli, prehovoril ešte p. Anderson: ‚Milý priateľu, som presvedčený, že výraz ‚židovská sobota‘ nemá byť od nás práve tak užívaný, ako slovo ‚židovský Zákon Boží‘, lebo Zákon i sobota, z ktorého ona je čiastkou, bol daný pri stvorení sveta, 2500 rokov skôr, ako židovský ľud jestvoval. Sobota bola daná celému svetu, ako sám Kristus hovorí, že ‚sobota je učinená k vôli človekovi‘, Mar. 2, 27. Pán Špauling bol veľmi rozčinený, keď sme sa rozhádzali a riekol: ‚To bola dnes jednostranná výslovnosť, ale keď kto chce ďalej tú vec sledovať, nech príde zajtra o 2. hodine opäť a rád vám dám vysvetlenie, že celá historia siedmeho dňa je dosť bezvýznamnou vecou.‘“

HLAVA VIII.

Rozdielnosť mienky a zmätok medzi kazateľmi.

Ludská povaha miluje škriepku, a keď sa cestovatelia na lodi dozvedeli, že pán Špauling chce sa pustiť v slovný zápas, bolo všade vidieť malé skupiny, kde sa o tom hovorilo, ako sa to len na druhý deň skončí.

Pán kapitán sa usmieval a nikomu stránku nedržal; ale vo svojom vnútri čakal s napnutosťou, ako i všetci cestovatelia, na výsledok budúceho dňa.

Kazateľ Špauling hneď po skončenom rozhovore s misiónárom Andersonom, keď mu bolo jeho stanovisko takým spôsobom zničené, navštívil svojich spolukazateľov a pozval ich do svojej kajuty na poradu o nastávajúcej debata.

Nemožno všetko napísať, čo sa dialo, keď sa tí traja sišli a o situácii hovorili, postačí len povedať, že pán Mičel si vrúčne žiadal, aby bol osvobodený od toho zasadania, lebo hneď, keď bol cieľ tohoto oznámený, vedel, že jeho spolupracovník urobil veľkú chybu, ktorá bude mať trápne výsledky, jestli sa nepoužije mnoho múdrosti a zbehlosti. Najväčšou ťažkosťou pri ich porade bolo to, že ani medzi sebou nemohli prísť k jednote. Pán Špauling veril, že sobota je na kríž pribitá. Pán Mičel sa držal zásady, že sobota bola premenená od cirkevných otcov, a pán Gregory bol rozhodnutý učiť, že sa má sviť siedmy den štvrtého Prikázania, ale že nedefa je tým pravým siedmym dňom. Keď pán Mičel videl, akým beznádejným sa stáva všetky mienky sjednotiť, odvážil sa tú istú radu navrhnúť, ktorú dal i pánu kapitánovi, že je najmúdrejšie sobotnú otázku na stranu odložiť a iné veci, ako lásku Božiu a evangelizáciu sveta, zdôrazňovať, a na ten spôsob opytujúcich sa od otázky odvieť.

„Ale, pán Mičel, to nemôžem“, povedal pán Špauling. „Predsa som verejne vyhlásil, aby o 2. hodine všetci prišli, ktorí majú záujem. Musím preto niečo predniesť.“

„Ale zakúsíte, milý brat, že celú vec privediete do strašného zmatku, keď budete tvrdiť, že Zákon Boží je zrušený. Keď chcete dokázať, že Zákon Boží je zrušený, len aby ste sa od soboty osvobodili, tak nám beriete to jediné pravidlo spravodlivého života, ktoré je dané svetu.“

Tak vysvetľoval pán Gregory.

„Ó, nie, milý brat! Máme teraz nové Prikázanie, a sme pod jeho mocou“, odvetil pán Špauling.

„Pravda, že som vždy a opäť takú výpoveď počul“, povedal pán Gregory, „ale ráčte sa presvedčiť, aký slabý základ má a ako si protirečí. Nezdôrazňoval Ježiš v celej kázni na vrchu blahoslavenství svätosť Zákona Božieho? Prečítajte Ev. Mat. 5, 17. 18 a ďalšie verše a poznáte, že tomu je tak. A apoštol Pavel skrze Božské vnuknutie tak jasne hovorí, že skrze vieru Zákon staviame. List k Rím. 3, 31. A keď vezmeme do povahy list Jakuba, tak vidíme, že on i šieste i siedme Prikázanie uvádza, aby ukázal, ktorý Zákon on mieni, a v úzkej súvislosti s tým menuje ten Zákon Zákonom svobody a Zákonom kráľovským, ktorým majú konečne ľudia byť súdení. Jak. 2, 8—12. Milý brat, to nové Prikázanie, o ktorom hovoríte, je len Desatoro Božích Prikázaní, ktoré sú v živole Ježišovom obnovené. A starý Zákon, ktorý bol obnovený, zahrňuje v sebe i sobotu a nikto sa nemôže od nej osvobodiť. Je vám to predsa jasné?“

„Ale, milý priateľu“, prehovoril pán Špauling vážnym hlasom, „keď stojíte na tom stanovisku, tak o krátky čas opustíte náš zvyk, svätenie nedele, lebo je celkom zrejmé, že sobota je siedmym dňom týždňa a podľa Prikázania mala by byť zachovávaná. Jediný spôsob uniknúť sobote je uniknúť tomu Prikázaniu. Že siedmy deň, ktorý dnes máme, je ten istý, ktorý bol i na počiatku, je nasledujúcimi okolnosťami vysvetlené: najprv doslovné znenie samého Prikázania a potom udržanie toho dňa od Sinai až podnes. To Prikázanie nemožno ani zle pochopiť. Je napísané: „ale siedmeho dňa je sobota; ... lebo za šesť dní učinil Pán nebo i zem ... a siedmeho dňa odpočinul; preto požehnal Pán deň sobotný a zasvätil ho.“ (II. Mojž. 20, 10. 11.) Inými slovami, siedmy deň, na ktorý sa to Prikázanie vzťahuje, je tým samým dňom týždňa, ktorý Boh pri stvorení svätí. To je také jasné, ako jeden a jeden sú dva. Vy, ja a každý rozumný človek vie, že Židia hdeli od Sinai až podnes nad poriadkom týždňových dní a dnešná sobota je tým skutočným siedmym dňom. A dovoľte, že vás upozorním na ďalšiu skutočnosť: Kristus svätí siedmy deň týždňa — ten samý, čo Židia — po celý svoj život. (Luk. 4, 16.) A keď chcete svätiť sobotu, tak musíte ako kresťan ostríhať sám ten deň, čo Kristus.“

Pán Gregory, ktorému začínalo byť teplo, povedal:

„Ale bijete do toho. A myslím, že mi robíte krivdu a zabú-

date, že kalendár bol viac ráz premenený a bolo niekoľko dní pridaných, alebo vynechaných.“

„Celkom správne, milý priateľu; ale nie ste tak nepoinformovaný, aby ste verili, že tá premena kalendára mala účinok na poriadok týždenných dní. Týždenný obeh nikdy nebol zmenený. Nový gregoriánsky kalendár z r. 1582 preskočil desať dní, a za štvrtkom 4. októbra nasledoval priamo piatok 15. októbra. Rusko malo do nedávna starý kalendár, ale týždňové dni boli tam tie isté, ako u nás. Bezpochyby máme dnes týždeň s tým samým rozdelením dní, ako pred nepamätnými časmi. Práve včera som čítal, že zo 160 starých a nových jazykov 108 siedmy deň pod menom „sobota“ alebo podobným slovom poznajú, a ten spisovateľ hovorí, že všetky jazyky potvrdzujú súhlas a poriadok týždenných dní zo starých i nových časov. On ešte ďalej píše, že i to je dokázané, že poriadok týždenných dní je dnes ten samý, ako pri stvorení sveta. Nedefná sobota je nemožná.“

„Milí bratia“, prerušil ich pán Mičel, „teraz budete už iste so mnou súhlasiť, že moja rada, ktorú som vám dal na počiatku, je najlepšia, lebo taký bod pred vzdelaným poslucháčstvom, medzi ktorým sa nachádza pán Anderson, brániť znamená teologickú katastrofu.“

Keď bola tá dobrá(?) rada — poslucháčstvo opatrne k druhému bodu odvrátiť — pre prednášku nasledujúceho dňa prijatá, rozišli sa traja kazatelia.

Na palube bolo vidieť napnutie a účasť, keď sa blížila pánom Špaulingom určená hodina. Všeobecne sa očakávalo, že on „bez rukavičiek“ tú sobotnú otázku uchváti, a prirodzene pozerali tiež na pána Andersona, lebo by bolo nesrozumiteľné, keby sa nepostavil proti tvrdeniam Špaulingovým.

Pán Anderson zaujal však trochu zadnejšie miesto, ako by sa nechcel debaty zúčastniť. On nemiloval škriepok a vyhýbal im, kde len mohol.

„Moji priatelia v Kristu“, tak začal pán Špauling, „som presvedčený, že mnohé otázky nášho vierovyznania nemôžu byť úplne a uspokojujúco vysvetlené. V skutočnosti verím, že to ani pláň Boží nebol, aby boli zodpovedané. Nikto z nás nemôže s úplnou istotou vedieť, že má pravdu. Všetky učenia sú len podmienene správne. Čo dnes sa zdá pravdou, môže byť zajtra vyhlásené ako omyl. Sobotná otázka je tiež jedným, ešte neúplne ustáleným bo-

dom. Každá spoločnosť zaujíma inakšie stanovisko. Mahomedán svätí piatok, Žid a adventista sobotu, kresťania ostatných vyznaní väčším dielom len nedeľu. Samozrejme je nám všetkým známo, že otázka, ktorý deň kto svätí, nie je najdôležitejšia, ale záleží hlavne na duchu, v akom je tento deň zachovávaný. Chcem preto poznať menať...“

„Prepáčte pán kazateľ“, prerušil ho jeden prostý, ale vzdelaný muž, ktorý sedel práve pred kazateľom, „myslite to vážne, aby sme verili, že podľa vášho názoru to nič nerobí, či svätíme piatok, sobotu alebo nedeľu, len keď ju v pravom duchu ostríhame? Včera som vás počul hovoriť, že ten, kto zachováva siedmy deň, stáva sa križovateľom Krista, a podľa vašich včerajších výpovedí bolí sme všetci utvrdení v domnienke, že určitý deň odpočinku je veľmi dôležitou vecou, a že nám dnes dokážete, že celá história siedmeho dňa je dosť bezvýznamnou. A teraz mi dovoľte pred všetkými zúčastnenými jednu otázku: Keď podľa vašej dnešnej reči zachovávanie určitého dňa nie je vecou príliš dôležitou, prečo by sme nemohli svätiť práve tak sobotu, ako nedeľu? Nie som sobotárom, ale milujem správnosť a poctivosť.“

Pán Špaulling váhal a bol pobalamútený. Jeho dobre pripravené odvrátenie chybil cieľ. Jednakó vynasnažoval sa, hoci s námahou, pokračovať.

„Ale, pán Špaulling, mám ešte iný dôvod pre svoju otázku a chcem počuť odpoveď. Ešte ste iste nezabudli, ako ste pred niekoľkými rokmi v Arkansase prišli ku mne ako k sudcovi so žalobou na jedného adventistu, že vykonáva v nedeľu obyčajnú robotu, a tak ste tento prípad súrili so všetkými možnými prostriedkami a dosiahli ste napokon jeho odsúdenie. Ešte si viete iste sprítomniť, že ten neborák, ktorého ste prenasledovali, mnoho mesiacov vysedel v žalári, a to len preto, že ste vy a vaši spolukazatelia ľpeli na svätosti vášho dňa odpočinku. Zavrhuje teraz toto učenie, ktoré ste vtedy tak silne zastávali?“

Zakročením sudcu z Arkansasu bol kazateľ Špaulling priamo ohromený. Všetci prítomní videli jeho beznádejné pozloženie, lebo vôbec nemohol dať riadnu odpoveď. Do celej veci prišla ešte jedna otázka straníva soboty od obchodníka Severance zo San Franska, a po krátkej debata, ktorá však nepriniesla nijakého úspechu, obchodník Severance navrhol, aby misionár Anderson túto otázku zodpovedal. Tento návrh bol všetkými shromaždenými jednohlasne

prijatý, len pán Špauling sa zdráhal. Ale keďže i tak celý jeho plán bol zmarený a zažil ohromné sklamanie a bol nielen sudcom, ale i druhými poslucháčmi chytený v slove, uznal za dobré, lebo ináč i tak nemohol, opustiť bez úspechu s hanbou svoje miesto.

Všetci sa usniesli, aby misionár Anderson o tej istej hodine na druhý deň začal shromaždenie. Pán Severance pracoval pre dobrú účasť na tú prednášku a poprosil ostatných kazateľov, aby si pripravili dobré otázky, aby mohla byť sobotná vec dobre so všetkých strán osvetlená.

HLAVA IX.

Zvláštny kazateľ hovorí.

„Tento kazateľ predsa nezdá sa byť ako ‚križovateľ Krista‘“, povedala jedna pani svojej susedke, keď kazateľ, misionár Anderson vkročil do hlavnej sály v označenú hodinu, aby sa ujal slova.

„Možno“, odvetila druhá, „že nie je Žid, ale počula som o ňom v San Francisku, že neverí v Krista, a práve teraz na mori povedal mi jeden kazateľ, že on káže, že zachovávanie Desatoro Prikázaní nám viac prispieva k spaseniu, ako viera v Krista. To je predsa niečo hrozného.“

Kazateľ Anderson pozdravil s úsmevom na tvári všetkých shromaždených, prehovoriac k nim, aby sa hlásili, keď budú mať dobré myšlienky. Položil poznačenú Haroldovu Bibliu pred seba a poprosil všetkých, aby sa s ním pomodlili o prítomnosť Ducha Božieho, aby mohli veci správne porozumieť.

Začal:

„Náš nebeský Otče, vzdávame Ti vrúcnu vďaku za Tvoje Sväté Slovo, o ktorom dnes chceme rozjímať. Ďakujeme Ti za Tvojho Syna, ktorý za nás hriechy tú veľkú obeť na Golgote priniesol a tak sa stal naším Prímluvcom u Teba, Otče nebeský. Tiež Ti ďakujeme za dar Ducha Svätého, ktorý nás presvedča o hriechu a vedie cestou života; ktorý Teba zjavuje a dáva nám silu pre víťazstvo. V Tvojej milosti nachádzame našu jedinú nádej. V nás niet nič dobrého a my môžeme len v Ježišom mene, ktoré si nám dal, k Tebe prísť. Velebíme Ťa za všetku tú milosť a lásku a odovzdávame sa Ti celým naším srdcom. Buď naším Vodcom v tejto hodine rozjímania a osláv sa tým, že nám pomôžeš Svoju Pravdu v Kristovi Ježišovi lepšie poznať. Vyslyš nás pre zásluhu Syna Tvojho. Amen.“

„To znelo však celkom inakšie, ako som si myslela“, hovorila pani, ktorá práve predtým o ňom taký zlý úsudok priniesla. „Nemodlil sa tak, ako jeden pravý kresťan? Čudovať sa len musím, ako môže jeden kazateľ takú lož o druhom povedať?“

Po ukončení modlitby povedal pán Anderson:

„Dostal som niekoľko napísaných otázok, a iste by som ich mal najprv zodpovedať. Súhlasíte so mnou?“

Pán Špaulling sa obával, hoci bez prčiny, že nebude mať príležitosť, aby predložil svoje pripravené tvrdé oriešky, a preto si prosil právo, aby jemu bola daná najprv príležitosť pre otázky, hoci písomné podávanie otázok bolo uvedené.

Pán Anderson súhlasil ochotne, lebo sa držal zásady dobrých obyčajov, totiž vyhovieť žiadosti druhému.

Pán Špaulling postavil nasledujúcu otázku:

„Domnievate sa, pán Anderson, že zachovávanie soboty je skutkom Zákona?“

„Zaiste“, znela odpoveď.

„Veríte, že svätenie soboty sa má pokladať ako podstatná časť kresťanských bohoslužieb v evanjéliume obsažených?“

„Áno“, odvetil Anderson.

„Dobre, milý priateľu. Teraz vám však prečítam slová apoštola Pavla ku Galatánom v 2, 16. 21. a hneď poznáme, kde vedie vaše učenie. Tu stojí tak: „Ale vediac, že sa človek neospravedľňuje zo skutkov Zákona, ale vierou Ježiša Krista, i my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery Kristovej, a nie zo skutkov Zákona, lebo zo skutkov Zákona nebude ospravedlnené nijaké telo. Nepohľadám milosťou Božou. Lebo ak je spravodlivosť skrze Zákon, tedy Kristus nadarmo umrel.“

Na to odpovedal misionár Anderson:

„Svätenie soboty je skutkom Zákona práve tak, ako každý iný dobrý čin je skutkom. Ale nikto nemôže byť spasený skrze prinášanie dobrých skutkov. Práve kresťanstvo nepozná nijakého ospravedlnenia skrze Zákon. To nám častejšie pripomína apoštol Pavel v listoch k Rimanom a Galatánom. Dobré skutky konať, aby bol človek skrze ne spasený, alebo, ako apoštol Pavel povedá, ospravedlnený, je úplne niečo iného, ako keď niekto je vierou ospravedlnený a potom dobre robí. Dobré skutky nepôjdu nikdy pred vierou a ospravedlnením, ale celkom iste budú ich nasledovať. Pokiaľ nie je niekto skrze vieru od hriechov oslobodený, nemôže ani dobre robiť. Hriešny človek so svetskou mysľou nemôže plniť duchovný Zákon. (Rim. 8, 7.) Keď však hriech je odpustený a Zákon do srdca vrytý, stávajú sa skutky Zákona tak prirodzené, ako listie na strome. Pri neobrátenom človeku sú skutky Zákona len mŕtvou formou, ale pri obrátenom človeku sú živým ovocím ducha. Svätenie soboty je teda neúčinnou a bezvýznamnou formou u toho, ktorý sa nenarodil znovu; pre toho však, kto má Spasiteľa v srdci, znamená vyplnenie zaslúbenia smluvy v Žid. 8, 10.“

„Pán kazateľ“, prehovorila jedna pani zo San Franciska. „Vy tedy neveríte, že ľudia musia zachovávať Zákon ako prostriedok pre spasenie?“

„Nie, moja ctená. Ježiš Kristus sám očisťuje nás a zachraňuje skrze našu vieru a naplňuje naše srdce Svätým Duchom. Toľko, čo sme ho do nášho srdca prijali, budeme plniť všetko to, čo Zákon od nás žiada. Viď list k Rim. 8, 3. 4. Týmto spôsobom ustanovujeme skrze vieru Zákon v srdci našom, ako Zákon nášho vlastného života. (Rim. 3, 31).“

„Pán kazateľ, musím priznať, že všetko, čo hovoríte, je nádhernou pravdou“, povedala pani, „ale smiem sa spýtať, či svätenie soboty vám naozaj prináša požehnanie? Azda viete, že sme vždy

učení, že sobota je židovská a zotročuje človeka, že je bremenom, ktoré nikto nemôže unieŤ."

"To ma upomína na jednu otázku z tých viacerých, ktoré mám práve v ruke, aby som ich zodpovedal", odvetil kazateľ Anderson. "Táto otázka znie: 'Prečo nehlásate Krista miesto soboty? Nie je kázanie Krista to najdôležitejšie?' Azda môžem tieto dve otázky naraz zodpovedať. Ale musíme vlastne rozumieť výrazy: 'Krista kázať' a 'sobotu kázať'. Čo je sobota a čo je Kristus? Aby sme našli základ soboty, treba pohliadnuť nazpät do tých časov, keď sobota bola ustanovená a hriech ešte nejstvoval. Tam vidíme dokonalý plán Boží, aký Boh mal pre všetky veky, a ako to zasa bude, keď vláda hriechu bude so sveta odstránená. Písmo Sväté nám hovorí, že keď bolo všetko dokonané, 'bolo to veľmi dobré'. Tak hody dokonané nebesá i zem a všetka ich okrasa.' Potom odpočinul Boh. 'Odpočinul v deň siedmy od všetkej práce, ktorú bol konal.' (1. Mojz. 1, 31; 2, 1, 2.) V raji v odlesku vznešenosti lepšieho sveta svätil Stvoriteľ sobotu s dvoma bytnosťami, ktoré mali pánovať nad zemou. A keď celé stvorenie spolu slávil sobotu, chváľili Boha 'hviezdy ranné' a 'plesali všetci synovia Boží.' (Job. 38, 7.) Tá prvá sobota musela byť zaiste krásnym a slastným dňom a jeho zvuky velebenia Boha boli nádhernejšími, než sa to dá opísať."

"Ale, pán Anderson", prerušil ho pán Špaulling, "azda nechcete týmto ľuďom povedať, že Boh odpočíval po dlhej únave?"

"Práve teraz, milý priateľ, chcem túto otázku zodpovedať. Sobota nebola preto ustanovená a človekovi daná, že azda Boh alebo človek boli unavení. O Stvoriteľovi je napísané, že 'neustane, ani sa neunaví' (Izai. 40, 28), a človek, ktorý bol stvorený na obraz Boží, tiež nič nevedel o ubývaní síl, až keď zhrešil. Keby hriech nebol nikdy na svet prišiel, nebolo by únavy, ochabnutia svalov a nervov, choroby a smrti. Keďže sobota bola pred pádom človeka daná, tak nebolo jej najväčším cieľom, aby človek svoju prácu odložil, ale aby ten slávny deň ukončenia diela Stvoriteľovho spolu oslavoval a veľkú moc Stvoriteľovu velebil. Podržte to, prosím, v pamäti, milí priatelia, lebo je to pre porozumenie celej veci veľmi potrebné. Kto v svätení soboty nič viac nevidí, ako oddych od dennej práce na dvadsaťštyri hodiny, pôžitok odpočinku, akúsi premenu a chôdzu do shromaždenia Slova Božieho, ten nepoznal tajomstva soboty, ako bola daná človekovi na počiatku. Tak, ako sme práve v Písme čítali, neustane ani sa neunaví Ten, ktorý stvoril

nebo a zem. On je to veľké Ja Som, ktorý Som od večnosti, ktorému sa rôky nerátajú. A predsa čítame, že odpočíval. (II. Mojž. 31, 17.) Ten pokoj sobotný stal sa Mu Božskou radosťou, keď sa obzrel na Svoje veľké dielo, ktoré bolo také dokonalé, a keď prijímal lásku a úctu Svojich zemských dietok, ktorá vychádzala z ich nadšených srdc. To bol pokoj spoločnosti srdc, ktoré si rozumely a navzájom sa milovaly. A ja verím, že v svätení soboty nachádzam taký malý zbytok toho tichého pokoja a slastného odpočinku toho prvopočiatocného sobotného dňa z raja, keď Boh odpočíval a s človekom obcoval. Želal by som si, aby ste sa všetci stali tejto blaženej radosti účasťnými!"

Niekoľkí z prítomných povedali „Ameň“ a väčšine poslucháčov boli srdcia slovami kazateľovými zvláštnym citom zachvátené a pohnuté.

Misionár a kazateľ Anderson pokračoval ďalej:

„Aby slasť tej prvej soboty stále sa opakovala všetkým ľudom, nariadil milý Boh, aby každý budúci sobotný deň bol zasvätený. Sväté Písmo nám hovorí: „a požehnal (Boh) deň siedmy a posvätil ho“. To je vysvetlenie, v ktorom vidíme plnosť Božieho úmyslu, moci a prítomnosti Jeho v sobotu. Najprv je povšimnutia hodné, že Biblia hovorí o siedmom dni; potom, že ho za posvätený uznáva — obyčajnému spotrebeniu odťahaný a posvätený na svätý cieľ. On je siedmym dňom a nie siedmou časťou týždňa.“

„Milý pán brat“, prehovoril pán Gregory, „smiem vám predložiť otázku, aký dôkaz máte, že vtedajší siedmy deň je s terajšou sobotou totožný? Podľa môjho zdania je skôr nedeľa tým pôvodným siedmym dňom.“

„Ten dôkaz je taký jednoduchý a dokonalý, že nemôže byť nijakej pochybnosti. Je celkom jasné, že štvrté Prikázanie kladie dôraz, že siedmy deň je dňom odpočinku, však áno?“

„S tým s vami úplne súhlasím“, hovoril kazateľ Gregory.

„Dobre, a nádejem sa, že budete so mnou i s tým súhlasiť, že sobota, ktorú svätil náš Spasiteľ, bola tá samá, ktorá bola daná v Prikázaniach na vrchu Sinai.“

„I s týmto úplne súhlasím“, znela odpoveď.

„Teraz chceme vašu pozornosť uviesť na text v Ev. Luk. 23, 56, kde evanjelista hovorí, že ženy, ktoré boli najoddanejšími nasledovníčkami Krista Pána, po ukrižovaní nášho Spasiteľa svätily sobotu podľa Zákona.“

„Áno, ale to mohla byť ceremoniálna sobota Veľkej noci miesto soboty štvrtého Prikázania, a my musíme vždy zostať v spojení len so siedmym dňom týždňa.“

„To je veľmi dôležité, pán Gregory, ale spytujem sa vás, bola tá sobota, ktorú tie ženy svätily, dňom, ktorý predchádzal tomu, čo je menovaný prvým dňom týždňa?“

„Áno, inakšie to nebolo“, povedal pán Gregory.

„Ešte jednu otázku: Bol ten nasledujúci deň dňom vzkriesenia nášho Pána Spasiteľa?“

„Istoine“, znela odpoveď.

„Tak vtedy deň zmŕtvychvstania Kristovho bol prvým dňom týždňa, ako ho ešte i my dnes máme, a sobota, ktorú svätily ženy, bola sobotou štvrtého Prikázania, ktorá je sobotou, ustanovenou pri stvorení sveta, alebo siedmym dňom nášho týždňa, ktorý by sme mali všetci podľa Sv. Biblie svätiť, aby sme dosiahli Božieho požehnutia. Či nie je to dosť jasné?“

Všetci súhlasili s pánom Andersenom, lebo ich veru dobre presvedčil.

„Teraz by som chcel, aby ste pochopili význam slov v I. Mojž. 2, 2: a požehnal deň siedmy. V Prísł. 10, 22 stojí napísané: ‚Požehnanie Pána Boha obohacuje bez námahy.‘ Božie požehnanie je pôsobiacou zásadou spravodlivosti, premieňajúc povahu toho, na ktorého je položené, ako to môžeme najlepšie vidieť na patriarchovi Jakubovi. Jakub zápasil s Bohom, aby mal víťazstvo nad hriechom. Boh povedal: ‚Pusť ma, lebo už vychodí dennica.‘ Jakub však blízky zúfalstva kričal: ‚Nepustím Ťa, pokiaľ ma nepožehnáš!‘ A potom sa stalo, že veľká premieňajúca moc Božia vošla do Jakuba a Božie požehnanie zavznelo: ‚Nebude sa viac nazývať meno tvoje Jakub, ale Izrael.‘ Z Jakuba, podvodníka, stal sa Izrael, víťaz Boží. Jeho povaha bola vyliatím Božskej svätosti nášho obnovená. Požehnanie Božie skutočne obohatilo Jakuba tak, že sa stal patriarchom živého Boha. Zkúsenosť Jakubova nám ukazuje na význam požehnutia Božieho. Ono záleží v tom, že človek sa stáva účastným Božského života a Jeho prítomnosti. A keď si pripomenieme históriu o horiacom kre v II. Mojž. 3, 1—6? Božia prítomnosť sa zjavila Mojžišovi a dostal nariadenie: ‚Sobuj obuv so svojich nôh, lebo miesto, na ktorom stojíš, je zem svätá.‘ Pritomnosť Božia posvätila i celé okolie. Ten istý rozkaz dostal Jozue. Z toho všetkého vidíme, že Božie požehnanie je prítomnosťou Božou. Jeho prítomnosť posväcuje. Pri-

tomnosť Božia, prenesená na človeka, posväčuje jeho povahu. Božia prítomnosť, zjavená na jednom mieste, posväčuje to miesto. A dôsledok toho je jasný: Božia prítomnosť — Jeho požehnanie — v siedmy deň, posväčuje ho. Keď Boh požehnal siedmy deň, položil na večné časy Svoju prítomnosť na tento deň. On to urobil k vôli človekovi, ako Pán Ježiš hovorí: „Sobota je učinená k vôli človekovi.“ Každý siedmy deň prináša posväčujúcu a požehnavajúcu prítomnosť Božiu a silu do srdca modlitebníkov Božích. Stvoriteľ soboty bol Kristus. Viď Ev. Jána 1, 1—3; List Kol. I, 13—16. Je to Kristova prítomnosť, ktorá posväčuje sobotu. Je to Jeho život, ktorého sa stávam účastným skrze svätenie soboty. Či nekážem Krista, keď kážem verne sobotu? Sobotná pravda patrí k tým najkrajším a najcennejším Pravdám Božím, ktoré sú v Božom Slove obsažené.“

„Ameň!“ zavolał Harold Wilson, ktorý bol s dovolením kapitána tiež prítomný.

Všetky zraky sa naňho obrátili. I kapitán Mann bol dojatý. I jemu vstúpil do srdca ten hlas povinnosti k Bohu — hlas pravdy, ktorého sa nemohol striasť. Kazatelia Špaulding a Gregory dočkali pokojne, až sa pán Anderson krátko pomodlil, a potom odišli do svojich kajút.

Keď boli spolu, pýtal sa pán Gregory:
„Čo myslíte o tom všetkom?“

HLAVA X.

Upútání tazatelia.

„Prepáčte, pán Anderson, keď vás na malú chvíľku vyrušujem. Vaša prednáška ma núti, aby som k vám prišiel a môj obdiv vám vyslovil.“

Kazateľ Anderson nepoznal hovoriaceho.

„Vy ma zaiste nepoznate, a preto dovoľte, že sa vám predstavim. Som sudca Keršav z Lött-Rocku v Arkansase.“

„Teší ma. Ó, vy ste to, čo ste včera viac otázok predložili pánu Špaulingovi?“

„Áno, hoci sa dnes za to hanbím, ale to, čo pán Špauling povedal, ma do takého rozčulenia priviedlo, lebo som si spomenul na udalosť, ktorá sa stala pred niekoľkými rokmi, keď mi bol jeho pričinením predvedený jeden člen vašej cirkvi pre poškrvnenie nedele.“

Len čo začal pán sudca rozprávať, utvorila sa okolo nich malá skupina ľudí, kde bol i Harold.

„V tom čase“, pokračoval pán sudca, „pozoroval som u pána Špaulinga ducha veľkej nesnášlivosti, ktorý podľa môjho vedomia nemal by sa vôbec zjavovať u kazateľa Slova Božieho. Oproti tomu však mladý obžalovaný prejavoval najväčšiu spokojnosť ducha a sebvládú. A v čas svojho obhajovania presvedčil ma o šľachetných svojich zásadách.“

„A bol odsúdený?“ spýtal sa jeden z prítomných.

„Bohužiaľ. Literu zákona prekročil a porota uznala ho za vinného, a ja som bol prinútený ho odsúdiť, hoci ma to bolelo, veľmi bolelo. Po prvý, že som videl takého nesnášlivého ducha u obžalobníkov, takzvaných kresťanov, a po druhé pre takého šľachetného ducha u odsúdeného. Ale teraz tu na lodi poznal som to tajomstvo trpelivosti a sebvládú u toho mladého muža. On mal Krista v srdci. On mal taký pokoj, ktorého my nemáme. Keď som mu oznámil rozsudok a spýtal sa ho, či ešte chce niečo povedať, hovoril mi: Ďakujem vám a pánom porodcom za spravедlivé vedenie celého pojednávania. Neľutujte, že ste boli prinútený ma odsúdiť. Bohužiaľ, túto vinu nesú niektoré zákony, ktoré len obťažujú naše zákonníky a do nešťastia privádzajú nevinných a ináč riadnych občanov. Ale nádejem sa, že ten deň onedlho príde, čo nás štát uzná nedôstojnosť týchto zákonov a nebude ich viac užívať, pre ktoré ja dnes idem do žalára. Ako kresťan podrobujem sa radostne tomu odsúdeniu a pokoj môjho drahého Spasiteľa bude ma nasledovať až do zamrežovanej cely žalárnej. Tento mladý muž bol potom odvedený do väzenia, v ktorom i umrel. Od toho dňa videl som často jeho osobu pred očami a chcel som vždy vedieť, odkiaľ mal tú silu, že mohol všetko tak pokojne znášať.“

„Pán sudca, prepáčte jedno slovo. I ja som našiel ten pokoj

duše“, riekol Harold, „a tento pokoj našiel som v čas tejto plavby v Božej Pravde, ktorú nám dnes kazateľ Anderson prednášal.“

„Mladý muž, nepochybujem o pravde vašich slov. Vy ste predsa ten, ktorého všetci nazývajú muž s poznačenou Bibliou, že áno?“

„Áno, a dnes som prosil pána Andersona, aby z mojej poznačenej Biblie pri prednáške čítal.“

Sudca Keršav vzal Bibliu do rúk a prezeral ju, pri čom sa jeho oči zarosily.

„Pán Anderson“, riekol sudca, „táto Kniha ma upomína na moje chlapecké roky, keď ma moji rodičia vyučovali v kresťanskom živote. Ale, bohužiaľ, ako väčšina mladých ľudí, bol som i ja ľahkomyselný a nebral som to dosť vážne, a než som sa vzdal, prešly roky mojej mladosti a, vyštudujúc, nastúpil som svoje povolanie bez Boha a bez nádeje na svete. Moja školská výchova napomáhala len mojej nevere dať určitejšiu formu, a cez celý svoj život som v kostoloch a ich učení nevidel nič, čo by mi bolo môjmu obráteniu poslúžilo. Ale myšlienka na to, čo mi moja matka pred smrťou hovorila, ma stále prenasledovala. Ona ma k svojej smrteľnej posteli zavolała a povedala: ‚Môj syn! Viem, že som ti nebola vždy takým príkladom, ako treba, a ty teraz pochybuješ o celom kresťanstve. Ale hoci neviem, kedy, jednako verím, že príde čas, keď poznáš, že ‚Slovo Božie‘ je pravda, a že sú i takí ľudia, čo jeho Božský pôvod dokázali, a tým budeš prinútený oddať svoje srdce Spasiteľovi, Jeho milovať a Jemu slúžiť.‘ A najmä táto Biblia ma upomína na Bibliu mojej drahej matky, lebo je tak poznačená, ako to i ona v svojej robievala, a zvláštnosť: Desať Božích Prikázaní mala osobitne poznačené, ako to i tu vidím. Moja matka tiež verila bezvýnimečne na každé slovo z Desatoro. Ale teraz si predstavte! Stojím tu ako stavec okolo sedemdesiatky, je čas, aby som sa zo sveta odobral, a či nemyslíte, že toto je tá hodina, v ktorej má byť prosba mojej matky vyslyšaná?“

Nasledovalo hlboké ticho, všetci okolo stojaci porozumeli dôležitému rozhodnutiu pána sudcu — bolo to vyslyšanie modlitby matkinej, modlitby to pred polstoročím.

Potom hovoril obchodník Severance:

„Pán sudca, dnešný deň i pre mňa znamená veľký obrat, ale musím ešte viac počuť a vedieť. Pán Anderson, môžem vám predložiť niekoľko krátkych otázok? Na príklad: keď siedmy deň je

dňom odpočinku a keď všetci máme tú mravnú povinnosť tento deň svätii, prečo ho všetky kresťanské cirkve nezachovávajú? To ma znepokojuje.“

„Pán Severance“, riekol kazateľ Anderson „nepochybujem, že sú niektoré príčiny, prečo takzvaní kresťania nedefinujú miesto soboty svätia. Ale jednako tvrdím, že sobota bola z tej samej príčiny zvrhnutá, ako aj iné dôležité mravné povinnosti zanedbané, respektívne zvrhnuté. Možno viete, že apoštol Pavel celkom jasne hovoril o čase, v ktorom takzvaní kresťania, zdravého učenia neznesú, lebo ich budú svrbieť uši, ale podľa vlastných žiadostí shromažďia si učiteľov a odvrátia uši od Pravdy a obrátia sa k bájkam. (II. Tim. 4, 3. 4.) Keď pozorujeme tieto slová, tak vidíme, že toto zlo už od dávnych dôb panuje. Za Izaiášových časov písalo sa o cirkvi: ‚Teraz id' a napíš to na tabuľu pred ich očami a do knihy napíš to, aby to zostávalo do najposlednejšieho dňa, až na veky vekov (teda i pre našu dobu). Že ľud tento je neposlušný, synovia lhárov, synovia, ktorí nechcú počúvať Zákon Boží, ale hovoria vidiacim: ‚Nemajte videnia,‘ a prorokom: ‚Neprorokujte nám, čo je pravé, ale nám pochlebujte a učte lži.‘ (Izai. 30, 8—10.) V neskoršej dobe píše Ezechiel o vodcoch cirkvi nasledovné: ‚Vaši proroci pobielili vás vápnom ničomným, kážu prázdne reči a prorokujú lož a vrajvia: ‚Tak hovorí Pán Boh, hoci toho Boh nikdy nehovoril.‘ Súvis tých slov nám jasne ukazuje, o ktorý predmet ide najviac: ‚Vaši kňazi robia násilie Mójmu Zákonu a sväté veci Moje poškvriajú; medzi svätým a poškvreným rozdielu nerobia a neučia, čo je čistého a čo nečistého. Nezachovávajú Mojich sobôt, a tak zľahčovaný som medzi nimi.‘ (Ezechiel 22, 28, 26.) Aké jasné slová! Ako ľud, tak i vodcovia neboli ochotní byť poslušnými Slovu Božiemu. Ľud si žiadal, aby mu bolo pochlebované a jeho učitelia v skutočnosti zatvárali oči pred Pravdou Božou, aby svojich neverných poslucháčov uspokojili. A pozorujme, že práve od soboty sa kňazi odvrátili a pred ňou oči zažmurli. Tie slová vyplňujú sa i v našej dobe. Ako vieme, je to ľuďom každého času dosť ľahko nevážiť si Slovo Božie, ako to i dnes jasne vidíme. Vyššia kritika dostáva prístup i na kazateľne a slová veľkých svetských mužov sa kladú na ten samý stupeň, čo i Sväté Písmo. Prišiel čas, že mnohí vidia Desatoro Prikázaní ako zastaralé a opravy potrebné.“

„Celkom správne“, povedal jeden z prítomných spolucestovateľov, „lebo práve včera hovoril mi jeden kazateľ, že nemôžeme

viac Bibliu pokladať za neomylné Slovo Božie a smerodajné pre náš život. Povedal, že mnohé veci v starom Zákone sú nehistorické a divy v Novom Zákone sú väčšinou podobenstvá. Pýtal som sa ho zvlášte na vzkriesenie a na nebovstúpenie Pánovo, a on len ramenami potriasol a usmial sa.“

„Prirodzene, pán Severance“, riekol pán Anderson, „neodchýlili sa všetky takzvané dietky Božie od tej starej cesty, aby na ten spôsob Slovo Božie zavrhovaly. Sú veľmi čestné a poznamenania hodné výnimky. Keď však chcete vedieť, prečo väčšina cirkví zavrhuje sobotnú pravdu, tak najdete tú najväčšiu príčinu v tom, čo som vám práve hovoril.“

„Pán Anderson“, povedal sudca Keršav, „čo ste nám z rokov prečítali, odohráva sa práve v našom čase. Zrovna som prečítal v jednom časopise článok s nadpisom: 'Trhanie skaly zo staroveku', v ktorom sa píše, že všade na našich pokročilých ústavoch pre učiteľov a kňazov nevera celkom otvorene sa hlása. Človek by to nechcel ani veriť. A tieto školy nám vysielajú kazateľov!“

„Nie som“, hovoril kazateľ Anderson, „vôbec tomu naklonený, aby som súdil druhých, lebo hľadanie chýb u iných je veľmi nebezpečné. Ale k vôli záchrane vlastnej duše je dobré, aby sme znali nebezpečenstvo prítomnej doby a primerane tiež i druhých varovali. Na príklad počuli ste hovoriť, že nemôžeme vedieť, čo je pravda, a že na Biblii možno hrať ako na husliach každý kúsok podľa ľúbosti. Počuli sme všetci výpoveď, že to, čo sa dnes zdá pravdou, môže byť zajtra ako omyl vyhlásené, a naopak. Ale Kristus hovorí: 'Poznáte Pravdu, a Pravda vás vysvobodí' (Ev. Jána 8, 32), a 'keby niekto chce činiť vôľu Božiu, ten bude vedieť rozoznať, či je to učenie z Boha' (Ev. Jána 7, 17). Keď človek po Pravde lační a žízni, vtedy mu otvorí Duch Svätý všetky hĺbky Božských Pravd. Čítajme 1. Kor. 2, 9—12; Ev. Jána 6, 45; 16, 13—15. Tiež sme počuli tvrdenie, že hlavnou vecou toho, čo činíme, je duch, v akom to robíme, a naše skutky sú Bohu príjemné. To znie veľmi pekne, ale svádza. Dobrý duch a úprimnosť sú potrebné, ale nie sú výhovorkou pre nevedomosť.“

„Pán kazateľ, aby som vás zle nerozumel“, riekol Severance, „je moje úprimné zachovávanie nedele Bohu milé ako pravá bohoslužba? Veď som sa vždy vynasnažoval, aby som bol dobrým kresťanom.“

„Ó, áno. Bezpochyby ste sa Bohu ľúbili, lebo ste radostne pl-

nili to, čo ste za správne uznávali. Ale dajme tomu: Vy poznáte teraz Pravdu Božiu, čo sa štvrtého Prikázania týka, ale nasledujete jej. O takých hovoril Kristus v Svojich dňoch: „Keby som nebol prišiel a nebol hovoril, nemali by hriechu, ale teraz nemajú výhovorky zo svojho hriechu.“ (Ján 15, 22.) Apoštol Pavel tiež ukazuje na tú samú zásadu a hovorí: „Boh tedy prehliadol časy nevedomosti, ale teraz zvestuje ľuďom, všetkým a všade, aby činili pokánie.“ (Skutk. ap. 17, 30.) Úprimnosť v prevrátenom konaní je nemožná, keď sme už obdržali svetlo o lepšom konaní. Úprimnosť vtedy núti človeka k zmene svojho života.“

Harold, ktorého tieto vysvetlenia veľmi zaujímali a ktorý bol vždy žiadostivý sa ešte viac poučiť, prosil si o slovo.

„Pán Anderson, jeden z kazateľov mi hovoril, že je to úplne správne svätiť siedmy deň, ale je tu otázka, kde máme započat rátať? Povedal, že on tiež zachováva siedmy deň, ale začína týždeň pondelkom. Čo vy na to poviete?“

„I mňa tak učili“, povedal pán Severance.

„Túto otázku som už čiastočne zodpovedal, ale na vašu žiadosť môžeme sa ňou ešte trochu zaujímať. Otvorme si II. Mojž. 16, kde stojí o manne písané. Boh riekol Mojžišovi, že zkúsi ľud izraelský, či bude chodiť v Jeho Zákone, či nie. Božím úmyslom bolo, aby si ľud svoju dennú potravu od prvého do šiesteho dňa denne zbieral. V prvých piatich dňoch týždňa mali si len toľko zbierať, koľko pre každý deň potrebovali a nič nemali nechať pre zajtrajší deň. Ale šiesteho dňa mal si ľud nasbierať dvojnásobné množstvo, a to tiež pre siedmy deň, keď nijaká manna nepadala. Tak znelo nariadenie Božie. Ale poriadok dní v týždni nebol ponechaný dobrozdaniu ľudu. To zariadil sám Boh. A keď sa niekto z ľudu našiel, kto vedome alebo nevedome poriadok dní od Boha ustanovený nedodržiaval, bol od Boha káraný a zmätko a ztrata boly mu podielom. Dvadsať verš nám zrejme ukazuje, že boli niektorí, čo urobili zmenu a nechali si z nasbieranej manny až do druhého dňa; ale to počalo červivieť a hnilo. Niektorí išli i siedmeho dňa hľadať mannu (lebo možno šiesteho dňa zameškali dvojnásobnú mieru nasbierať), ale ničoho nenašli (v. 27). Bolo teda úplne vytvorené poriadok dní premeniť. Pozorujme však, čo riekol Pán Boh ľudu izraelskému za jeho neposlušnosť: „Dokiaľže nebudete chcieť zachovávať Moje Prikázania a Môj Zákon?“ (V. 28.) Teda zkúška ich poslušnosti a úprimnosti záležala v tom, či dovedú a

budú dni správne rátať, tak, ako sám Pán, majúť vždy sobotu pred očami ako hlavný cieľ. Nesmieme zabudnúť, že Boh každý týždeň oslávil sobotou tromi divmi: po prvé, že v šiesty deň týždňa dal dvojnásobné množstvo manny, po druhé skrze úplné zadržanie manny v deň sobotný, a po tretie, že nadbytok manny zo šiesteho dňa v sobotu čerstvý a nezkažený udržal.“

„Pán kazateľ, to zaiste upravuje otázku poriadku dní v týždni, a predsa nie je mi úplne jasné, prečo práve ten siedmy deň je taký vážny?“ spýtal sa pán Severance.

„Úfam, že malým prirovnaním vám to vysvetlím. Predložím vám sedem skleníc. Šesť z nich naplním vodou, ale do siedmej nalejem znamenitej a chutnej ovocnej šťavy. Teraz vám poviem: Keď vezmete siedmu sklenicu, napijete sa najvzácnejšieho nápoja. A vy bezpochyby vezmete túto. Ale len v jednej sklenici je tento dobrý nápoj, a to v siedmej, a keď ho chcete dostať, musíte dbať môjho spôsobu rátania skleníc. Inakšie by som to mohol tak vysvetliť: pôžitok ovocnej šťavy je uzavretý v spôsobe môjho rátania skleníc. A práve tak je to so sobotou. Boh požehnal siedmemu dňu. On položil Svoju prítomnosť na tento zvláštny deň a na nijaký druhý. A keď chcem toto požehnanie najst, ako si to moje srdce žiada, tak musím začať tak rátať, ako On rátal a môj prvý, druhý, tretí, štvrtý, piaty, šiesty a siedmy deň priviesť v súhlas s Jeho poriadkom. A keď to tak urobím, narážam moju odmenu v tom, že som Boha našiel, Jeho poznal a v Ňom odpočinul. Preto, že mám s Ním obcovanie v sobotu, mám pokoj. Pravý a rozumný svätiteľ soboty najde v svojej bohoslužbe požehnanie, ktoré ani najúprimnejší svätiteľ nedele nikdy nepozná.“

„Teraz tomu rozumiem, pán kazateľ“, povedal pán Severance, „a od dnešného dňa pridružujem sa k vám, aby som bol účastný tej významnejšej bohoslužby dňa sobotného, ktorý nám bol od Boha daný. Môžte sa za mňa pomodliť?“

„Vzdávam milému Bohu vďaka za vaše rozhodnutie, pán Severance. Je to rozhodnutie viery. Nech vám Boh pomáha všetky veci tak usporiadať, aby ste Mu mohli slúžiť z radosti.“

„Mám však viac na mysli, ako vy mienite“, riekol pán Severance. „Dnes nastal pre mňa deň ďalekosiahleho zúčtovania. Môj závod pohybuje sa už dlhé roky v kofajach, ktoré svet nazýva poctivými, ale dnes popoludní som poznal, že jestliže mám byť skutočne dieťaťom Božím, musím svoje kroky obrátiť a svoje ko-

nanie v závode celkom iným merítkom merať. Mojm objednávateľom a obchodným priateľom musím vyznať dobré vyznanie a nejedem dolár musím vrátiť jeho pravému majiteľovi. Či veríte, že budem môcť uniesť tento kríz?"

V tú chvíľu vstúpil kapitán Mann do miestnosti.

HLAVA XI.

Tonúca v sobotu zachránená.

Po skončenej debata v sále odišli kazateľ Špauling a Gregory na tiché miesto paluby, aby sa shovárali o príhodivších sa veciach. Obaja boli veľmi rozčulení, hoci pán Gregory i dosť veľkú náklonnosť prejavoval k slovám pána Andersona. Práve, keď sa tak spolu shovárali, šiel kapitán Mann okolo. Kazateľ Špauling ho hneď zavolať.

„Pán kapitán, len na chvíľku. Rád by som vás o niečo poprosil. Nemohli by sme to nejakým spôsobom zamedziť, aby sa tá sobotná otázka ďalej nerozširovala? Nemá to predsa nijakého cieľa, lebo to len povzbudzuje k neužitečným škriepkam a skôr-neskôr môže to pobalamutiť ináč dobrých kresťanov. Ten mladý muž s poznačenou Bibliou už i tak úplne s pravej cesty sišiel a pozorujem, že pôsobí na niektorých milých spolucestovateľov veľkým vplyvom. Pozrite, pán kapitán, musíme sa obávať nábožen-ských poblúdení.“

„Nuž, pán Špauling, od vás závisí tomu zabrániť. Svoboda na lodi je tiež i pre vás, ale chcel by som vám povedať, že ten mladý muž, Harold Wilson, o ktorom hovoríte, za ten krátky čas cesty zo San Franciska sa tak premenil a takým dobrým kresťanom sa stal, že sa až divím. Z takého tuláka, opilca, rúhača, zlodeja

a zločincina, ako som ho predtým poznal, premenil sa na triezveho, modliaceho, pilného a poctivého muža, akého ani druhého takého niet. To je iste ovocie len dobrého stromu. A musím sa priznať, že i ja som z neho ochutnal, a cítim sa omnoho šťastnejším. Musím sa však ponáhľať, ale jednako chcem vás ešte uistiť, že to, pred čím sa tak strachujete, nemusí vás rozrušovať. Nie je to pobľúdenie, ale veľká horlivosť, založená na známosti Slova Božieho. Nikto, kto v Sv. Písme rozjíma, aby sa podľa neho riadil a žil, nemôže prísť na planú cestu. A veru Harold Wilson žije podľa Pisma Svätého.“

Kapitán sa odporúčal a vzdialil, kráčajúc do sály.

Pohľad, ktorý sa jeho zraku naskytl, bol taký, že nikdy naň nezabudne. Videl tam sedieť pána Severance, nad stolom nachýleného s obličajom v rukách, a pri ňom stál Harold Wilson s Bibliou v ruke, opretý o jeho ramená, a vykladal mu Božie zaslúbenie a požehnanie štvrtého Prikázania, čo sám zakúsil. Keď kapitán pozrel do Haroldovej tvári, tak spozoroval v nej ducha — ducha lásky pomoci potrebným a ducha získania duší pre kráľovstvo Božie — a bol tým taký dojatý, že až zaslzel. Aký zvláštny a jednako aký krásny dôkaz nežných citov na pohľad drsného námorníka! Ale ani slova neprehovoriac, išiel rovno ku kazateľovi Andersonovi, chytil ho pevne za ruku a bežal s trasúcimi sa perami na svoje stanovište.

Výkrik rozrušil malú skupinu v jedálni a hneď zatým zavznel hlas s jedného konca lodi na druhý: „Žena padla do mora!“

„Kto je to? Kto je to?“ pýtal sa každý.

Nikto však nevedel odpovedať. Sotva že kazatelia Špaulding a Gregory vrhli sa na druhú stranu lodi a chytili sa zábradla, zazreli, ako Harold vybehol zo sály, Bibliu rýchlo odložil, svoju kazajku odhodil a skočil do mora.

„Ach, aká hlúposť! Aká hlúposť!“ zavolał kazateľ Špaulding. „To značí predsa ztratu dvoch životov namiesto jedného. Nikto nemôže sa v tých nespokojných vlnách, rozzúrených touto ohromnou loďou, udržať.“

„Boh všemohúci nech mu pomáha!“ zavolał kazateľ Gregory.

A Všemohúci skutočne i pomohol. Hrdinný čin Haroldov bol skutkom viery; i vtedy, keď zápasil s vlnami, jeho myšlienky boli obrátené k Bohu o pomoc, a jeho prosba bola milostive vyslyšaná. Jeho oči zazrely jednu ruku, ktorá na niekoľko stôp od

neho vzdialená trčala z vln, a on sa vrhol priamo na ňu so všetkou svojou silou. Podarilo sa mu chytiť šaty tonúcej, ktorej sa rýchle a zbehle zmocnil a plával s ňou smerom k lodi.

„Bohu vďaka!“ zavolať kazateľ Špauling.

Cestovatelia tieskali hrdinovi a radosťou plakali. Medzitým kapitán Mann rozkázal zastaviť veľkú loď; hneď potom bol spustený záchranný čln a skoro bol Harold so zachránenou ženou na palubu vyviahnutý.

Kazateľ Gregory tisol sa do stredu zástupu, aby mladému hrdinovi stisol ruku a podľa potreby i ináč pomáhal; vtom však padol jeho pohľad na tvár zachránenej a k životu prichádzajúcej ženy, i zbledol, sily ho opustily a padol na palubu.

„To bola jeho žena!“

„Pán Wilson“, povedala slabým hlasom pani Gregoryová, ležiac na posteli v svojej kajute, „musím vám vyznať, prečo som vás dala zavolať. I môj muž to musí počuť. Bola som včera na prednáške pána kazateľa Andersona, keď hovoril o sobotnej otázke. A hoci sa hanbím, musím vyznať, že som pre niektoré jeho výrazy bola veľmi nahnevaná. Radšej by som nebola ani počúvala, ale som tiež nechcela, aby druhí počúvali, a preto som ich za to karhala. Ktoś mi povedal, že váš pomer ku kazateľovi Andersonovi je príčinou týchto kázni na lodi, a keď ste na konci prednášky vyslovili „Amen“, tu som bola na vás tak rozhorlená, že som vo svojom vnútri vyslovila želanie, aby ten povýšenec čím najskôr spadol cez palubu a tak nás od ďalších výkladov sobotnej otázky ušetril. Po shromáždení šla som do svojej kabíny, ale ani tam nenašla som žiadúceho pokoja, a preto som sa vrátila späť do sály, a keď som vás tam ešte videla, vstúpila do môjho srdca nevysloviteľná horkosť. Musela som von na palubu a tam ma prepadla mdloba, čo sa mi častejšie stane, keď som veľmi rozčulená. Potom som už nič ďalej nevedela, až som sa prebudila na palube po svojom zachránení, kde som sa dozvedela, že som bola z hrobu vlnami zachránená, vami, ktorého som tak nenávidela a vám takú ohavnú smrť želala. Pán Wilson, prosím vás za odpustenie, ktoré mi iste neodopriete. Ale ešte niečo vás prosím; prosím, prineste svoju poznačenú Bibliu a rozprávajte mi viac o tejto Pravde, ktorú som tak nenávidela. Buďte taký láskavý!“

Harold však vyznal skromne svoju veľkú nevedomosť a spýtal sa, či by nechcela radšej od pána Andersona o tej veci niečo počuť.

„Myslíte, že by prišiel?“ pýtala sa.

„Ó, prečo nie? Akiste s radosťou“, znela odpoveď.

„Pán Anderson“, povedala mu pani Gregoryová na druhý deň, „som dnes v takej vážnej nálade a prosím vás, ako i môj muž, o ďalšie poučenie v Pravde Božej. Hrozný prípad včerajšieho dňa pokladáme ako pokyn od Boha, ktorý nás chce pokarhať a ochotnými urobiť pre prijatie nefalšovanej Božskej Pravdy. Teraz by som rada predovšetkým vedieť, prečo siedmemu dňu v týždni dávate taký zvláštny význam? Žiada to milý Boh od vás? A prečo je to, že mnohí ľudia a najmä kazatelia iných kresťanských viero-vyznaní nechcú o tej veci nič počuť?“

„Pani Gregoryová, vaše otázky sú veľmi obsiahle a vyžadujú viac študovania v Písme Svätom, než to okolnosti dovoľujú. Ale sú i veľmi vecné a teším sa, že vám môžem dať z Biblie vysvetlenie. Predovšetkým chcem vašu pozornosť na to obrátiť, že práve sobota a manželstvo sú dve požehnania, ktoré sa ešte až podnes z rajskeho pobytu našich prarodičov udržaly. Manželstvo bolo určené na udržovanie posvätného pomeru medzi členmi ľudskej rodiny a sobota zas mala udržovať svätý pomer človeka so Stvoriteľom. Pri čítaní štvrtého Prikázania poznáme ten veľký účel a význam soboty: ‚Spomni, aby si deň sobotný svätil, lebo za šesť dní stvoril Pán nebo i zem.‘ (II. Mojž. 20, 8—11.) Každá sobota má nám pripomínať stvorenie neba a zeme. Ona je pamätnou oslavou toho veľkého diela. Sobota nám pripomína veľkú moc Božiu a obracia sa k nám s prosbou, aby sme boli poslušní hlasu Stvoriteľa. Preto práve svätenie soboty znamená stále od-dávanie sa Bohu a podriaďovanie pod Jeho vôľu a chráni nás pred modlárstvom. Práve to je tak pekne vyjadrené v II. Mojž. 31, 17: ‚Medzi Mnou a synmi izraelskými je znamením (sobota) na večnosť.‘ A u Ezech. 20, 12, 20 čítame: ‚Soboty Svoje dal som im, aby boli znamením medzi Mnou a medzi nimi, aby poznali, že som ja Pán, ktorý ich posväcujem.‘ Boh kladie Svoju prítomnosť na sobotný deň, a keď ju prijímame, vchádza do nášho srdca a obnovuje a posilňuje našu vieru. Ako vidíte, sobota je večným znamením medzi Bohom a Izraelom. To sa nevzfahuje však len na Židov, ktorí sú vlastne len podľa tela potomkami Abraháma,

lebo oni síce svätia sobotu, ale nie ako praví Izraeliti — oni nemajú z tejto pamiatky nijakého požehnanja. Izrael značí viac ako Žid. Tento výraz zahrňuje v sebe všetkých pravoveriacich každej doby až do konca tohoto sveta. Všetci praví kresťania patria i k duchovnému Izraelovi. (Rim. 2, 28, 29; Ev. Jána 1, 47; Gal. 3, 29.) Preto všetci, ktorí idú cestou spravodlivosti a spasenia, svätia sobotu a vidia v nej znamenie, pamätnú slávnosť a moc pre pobožný život. Podľa toho vidíme, že stvorenie a vykúpenie je rovnaké, je dielom jedného Majstra, a to nášho Pána a Spasiteľa, a vyžaduje zachovávanie soboty. (Ev. Jána 1, 1—5.)“

„Áno, pán kazateľ, teraz tomu rozumiem“, povedala pani Gregoryová, „ako krásne to znie!“

„S touto myšlienkou pred očami ľahko poznávame, prečo Pán Boh kladie sobote taký veľký význam. Ako vám je známo, bola sobota prostriedkom, ktorým Boh zkušal ľud izraelský v Egypte. Ona bola za tridsať dní zkušobným kameňom, než Mojžiš vstúpil na vrch Sinaj, kde bolo štvrté Prikázanie zvlášte zdôraznené. (Neh. 9, 13. 14.) Všetky Prikázania Božie sú dôležité, ale len o sobote je písané, že bola „oznámená“, a preto je i dôležitejšia. A teraz dajte pozor. Keď ľud izraelský prišiel do zajatia, čím ztratil nielen svoju zem, ale i samostatnosť, povedal mu Pán Boh celkom jasne, že sa to stalo len pre znesvätenie sobôt. (Jer. 17, 19—27; II. Paralip. 36, 14—21.) Keby ľud izraelský bol verne slávil sobotu Pánovu, zachoval si Božiu známosť, nebol by ho kráľ babylonský do zajatia odviezol. Teraz si treba povšimnúť slov proroka Izaiáša: „Keď odvrátiš od soboty nohu svoju, aby si nekonal ľúbosti svojich v deň svätý Mój, ale nazveš sobotu rozkošou a svätou Pánovi a slávnou a budeš ju sláviť tak, aby si nerobil svojich ciest, ani nevykonával toho, čo sa tebe páči: vtedy rozkoš mať budeš v Pánovi a uvediem ťa na vysoké miesta zeme a spôsobím to, aby si užíval dedičstvo Jakuba, otca svojho, lebo ústa Božie hovorily.“ (Izai. 58, 13. 14.) Ako jasne tu prorok hovorí, že všetku duchovnú silu a povznesenie Božie nachádzame v sobote. Náš nebeský Otec napomína nás v poslanstve Izaiáša, aby sme našimi nohami nešliapali po Jeho svätej sobote, a zakúsime vyplnenie zaslúbenia Božieho.“

„Pán Anderson, Harold Wilson robí na mňa dojem, ako by sa naozaj tešil z toho veľkého požehnanja“, povedal kazateľ Gregory.

„Celkom správne, lebo sa pridáva tejto Pravdy. On ešte len

prvú sobotu oslavoval, ale pocítil v tom zvláštné požehnanie. A zaiste, moji drahí, to, čo ho včera pohlo k tomu, aby sa vrhol cez palubu do mora pre tonúcu, bolo len dielom toho, čo jeho vnútro naplňovalo. On mi to povedal a sveril sa mi, že si je úplne istý, že Pán jeho dôveru a poslušnosť uznal, jeho modlitby vyslyšal, že vás mohol od zahynutia zachrániť. On hovoril o vašej záchrane ako o „sobotnej záchrane“.

„Nepochybujem o tom ani chvíľu, a preto otváram dnes svoje srdce Pánu“, povedala pani Gregoryová.

„Čítajme ešte ďalej, čo hovorí Izaiáš v 56, 1—8 o veľkom obrodení soboty, ktoré sa v posledných dňoch medzi pohanmi má stať. Je v tých veršoch posolstvo evanjelia, kde Boh zaslubuje tým, ktorí v Jeho sobotnú smluvu vojdú, dať zvláštné miesto a zvláštné meno, a to lepšie, než synov a dcér: večné meno, ktoré nezanikne. V tých slovách je zahrnutý večný život. Ten text ukazuje jasne, že niekto musí sobotné posolstvo pred príchodom Krista hlásať. Niekto musí tento dôležitý predmet povzniesť tak, ako si to Pán žiada.“

„Ako to však príde, pán Anderson, že kazatelia iných vierovyznaní tieto také jasné rozkazy Božie neprijímajú? Sú to jasné proroctvá, dôležité nariadenia, o ktorých predsa kazatelia v Biblii čítajú.“

„Môžem ti povedať, prečo ich neprijímajú“, riekol kazateľ Gregory. „Oni sú trocha pyšní, ako som bol dosiaľ i ja. Ťažko sa im priznať do bludu. Keby všetci kazatelia, ktorí poznali pravdu sobotnú, svoje presvedčenie pred druhými vyznali, tak by málo zostalo tých, ktorí by tejto pravde odporovali. Viem, čo tvrdím, lebo ne jeden z mojich kolegov-kazateľov sa mi v tajnosti priznal, že svätitelia soboty majú pravdu.“

„Ale, milý muž, to si v mojej prítomnosti dosiaľ nikdy nepovedal. To bolo od teba nepoctivé.“

„Nehovor tak, milá žena, pokladaj to radšej ako zaslepenie, ktoré nás drží v moci“, odvetil kazateľ Gregory.

„Dovoľte, moji priatelia“, povedal kazateľ Anderson, „dosiaľ sme ešte naše rozjímanie neukončili, ale myslím, že ste ešte od včerajšej príhody zoslabení, a preto radšej vás nechám samotných, aby ste si mohli riadne odpočinúť a získať opäť svoje sily. Nech vám Pán k tomu pomôže! Do videnia!“

HLAVA XII.

Na lodi poznali Pána.

„Milý muž“, povedala pani Gregoryová, keď boli sami, „povedz, čo budeš robiť s tou sobotnou pravdou?“

Klopanie na dvere oznamovalo krátku návštevu kazateľa Špaulinga.

„Pán brat, ako sa teším, že prichádzate“, zavolala pani Gregoryová, „lebo práve sme s mojím mužom hovorili o našej osobnej povinnosti, a rada by som si i s vami dôverne o tom pohovoril.“

Kazateľ Špauling pozrel trochu znepokojený na hovoriacu, lebo hneď pocítil, že tá „osobná povinnosť“ je vec, ktorej by mal vyhnúť. Neprijemnosť jeho položenía bolo dobre poznať, najmä keď pozrel na Haroldovu Bibliu, ktorú Harold v náhlivosti tu zanechal.

„Ako viete, pán brat, prežili sme s mojím mužom ťažkú zkušku. Môj nebeský Otec poslal ma cestou údolia tieňa smrti, a keď uvažujem o všetkých okolnostiach, som presvedčená, že mi Pán chcel týmto ukázať tú pravú cestu, ktorou mám kráčať a bez reptania svoj kríž niesť, ako si to náš Pán a Spasiteľ žiada. Protivila som sa vždy zachovávaníu sobotného dňa Pána, hoci mi od detských čias niečo v mojom srdci hovorilo, že nedeľa nie je pravým dňom odpočinku. Včera by ma bola táto protiveň skoro môj život stála a len hrdinnosťou jedného sobotára bola som zachránená. Dobre som poznala, čo Boh odo mňa žiada, a budem to i plniť. I môj muž úplne súhlasí so mnou, lebo i on sa celkom presvedčil, že to, čo bolo včera a v predošlé dni o sobotnej pravde hovorené, je skutočná pravda, ktorá nás povzbudzuje, aby sme ju nasledovali. Teraz sa vás spytujem, ako nášho dôverného priateľa, neuznávate za správne, aby sme sa zjavne prihlásili k sväteníu soboty? Vy ste služobník Kristov, a želim si, aby ste s najväčšou úprimnosťou o tej veci prehovorili.“

Pani Gregoryová nevedela nič o tom, ako deň predtým, práve keď padla do mora, že pán Špauling presviedčal kapitána v prítomnosti jej muža, aby pomohol zamedziť sobotnú otázku, lebo ináče Harold a pán Anderson môžu spôsobiť veľké náboženské poblúdenia.

Kazateľ Gregory poznal trápne položenie svojho priateľa a, snažiac sa pomôcť mu, prehovoril:

„Brat Špauling, nezdá sa vám neobyčajným, že práve v tom čase, keď sme spolu hovorili proti tomu mladíkovi, stala sa nehoda a zvláštnosť, že práve ten mladý človek zachránil život mojej žene? A povážte, čo ten mladý človek povedal: že práve tá Pravda, ktorú poznal, ho ponúkla, aby s nasadením svojho života skočil cez palubu na záchranu tónúcej ženy. Nezdá sa vám to dosť neobyčajným?“

„Áno, brat Gregory, i ja musím vyznať, že sa cítim pokarhaným za tie slová, ktoré som v ten čas prehovoril.“

„Ale vy musíte moju otázku zodpovedať, brat Špauling“, pokračovala pani Gregoryová. „Pokladáte akiste za správne, že po takých skúsenostiach chceme ja i môj muž zachovávať sobotu, nech sa stane čokoľvek, lebo sme presvedčení, že je to vôľa Božia.“

„Milá sestra, vy ma nevedomky uvádzate do nepríjemnej situácie. Akiste nevíete, že som práve ja sám proti sobote ako siedmemu dňu veľmi ostro vystúpil a kázanie soboty ako poblúdenie pomenoval, domnievajúc sa, že ona len postup evanjelia vo svete zdržuje. Ale, úprimne povediac, uznávam, že prednosťou a povinnosťou každého je, aby bol poslušný hlasu svojho svedomia.“

„Brat Špauling“, pýtal sa pán Gregory, „ste úplne presvedčený, že váš názor o sobote je správny? Ste na príklad odhodlaný dať vaše spasenie v stávkku, že sobotu netreba zachovávať, lebo Zákon bol Kristom zrušený? Skutočne Kristus nectil Desatoro Príkázaní a neumrel, aby ich požiadavkám urobil zadosť? Nepotvrďuje nám historia Golgoty, že Zákon novej zmluvy, napísaný do srdca ľudských, je Zákonom, ktorý bol na Sínai daný? Odpovedajte mi na to pred Bohom ako naším svedkom. Buďme úprimní jeden oproti druhému.“

„Brat Gregory, neviem, ako sa vysloviť. Keď čítam texty, ako Ev. Mat. 5, 17. 18; Rim. 3, 31; 8, 3. 4; Jak. 2, 8—12 a Ev. Mat. 19, 17 a podobné, vtedy vstupuje mi niečo ako pochybnosť do mojej mysle. Nemôžem inakšie hovoriť, ako že som si svojho stanoviska nie celkom istý.“

„Ďalej mám ešte jednu otázku“, pokračoval kazateľ Gregory. „Nemá nám v tej veci rozhodnúť príklad a učenie Ježišovo?“

„Celkom iste.“

„To je i môj náhľad“, povedal pán Gregory, „lebo sa mi už dlhší čas tak predstavovalo, že keby som len svoju hrdosť odložil a plán Spasiteľov ochotne sledoval, že by som sa stal svä-

titeľom soboty. Ježiš zachovával sobotu, ale nie na židovský spôsob. On sa nám stal príkladom a ja nevidím iného východiska, ako Ho len nasledovať vo všetkých veciach. Brat Špaulding, vy ste mi hovorili, že ste boli učiteľom na kazateľskej škole a prednášali ste cirkevné dejiny. Povedzte mi teraz, či vám vaše štúdium neukázalo, že sobota štvrtého Prikázania bola apoštolmi a cirkvou všeobecne ešte niekoľko storočí po Kristu zachovávaná? Či je nie pravda, že až neskoršie kresťanská cirkev prevzala rozličné zvyky a nauky pohanských vyznavačov slnka, z ktorých jedným je i uctievanie prvého dňa po sobote, to jest nedele? A, zkrátka hovoriac, nebola to zosvetáčená cirkev, túžiacia po svejskej moci a sláve, ktorá v štvrtom storočí po Kristu namiesto soboty podstrčila nedeľu a jej uznanie vymohla zákonom?"

„Brat Gregory, teraz mi vchádzate až do svedomia“, odpovedal pán Špaulding, „ale otvorene vám hovorím, čo som ešte nikdy nikomu nezjavil, že všetko, čo ste povedali, je pravda a ešte i druhé veci nadto. Bez otázky je nedeľa ako deň odpočinku dieťkam odpadnutia kresťanskej cirkvi. V nijakom spise cirkevných dejín nenájdete ani len znaku dôkazov, že by nedeľa bola Bohom ustanovená ako náhrada za sobotu. Ale ja som túto vec chápal s iného stanoviska. Uznával som nedeľu ako deň zmŕtvychvstania Krista, a myslel som, že deň, ktorý bol takej veľkej udalosti svedkom, môže byť primerane oslavovaný. Ale jednako musím vyznať, že keby som ležal na smrteľnej posteli a mal vyznať pravdu, nechcel by som sa prisahou zaviazat, že nedeľa je oprávneným dňom odpočinku. Celkom určite viem, že Bohom nebola naložená.“

„Ale, brat Špaulding“, povedala pani Gregoryová, „ako ste mohli každý týždeň predstúpiť pred shromaždenie a učiť to, o čom ste boli presvedčený, že je to nie správne? Neveríte Biblii?“

„Milá sestra, chcem vám svoje srdce úplnejšie otvoriť. Teraz ste počuli hlavnú ťažkosť sobotnej otázky. Dnes vidím, že som sa so Slovom Božím zahrával, ale uznávam, že čosi vstúpilo do môjho vnútra, čo moje staré sebavedomie podlomilo. Až dosiaľ Biblia nebola pre mňa vierohodným Slovom Božím, pokladal som ju do istého stupňa ako dielo ľudské, a preto som sa vždy len hádal, nie preto, aby som bránil Pravdu, ale aby som ja podržal vrch.“

„Do istého stupňa som to i ja tak robil“, priznal sa kazateľ Gregory.

„Ale i teraz máte obaja v úmysle ďalej tak pokračovať?“ pýtala

sa pani Gregoryová. „Zdá sa mi, že Pán zkuša dnes opravdove naše vnútro a chce nám pomôcť obrátiť sa!“

„A sobotárov z nás spraví, sestra Gregoryová?“ ozval sa kazateľ Špauling.

„Toho som dosiaľ nepovedala, ale možno, že pre úplnú našu premenu i to nám treba. Vy znáte, brat Špauling, že Biblia je Knihou Boha živého, a keď my uznávame jej slová za životné naše pravidlo, tak nemôžeme vyhýbať tej skutočnosti, ale stojíme pred mravnou povinnosťou štvrtého Prikázania. Nezdá sa i vám tak?“

„Zaiste“, znela odpoveď, „nieto nijakej najmensej zmienky v Biblii, že by Boh namiesto soboty iný deň bol ustanovil.“

„Podľa Biblie majú teda svätitelia soboty úplnú pravdu, áno?“

„Akiste. Ale pomyslenie celkom iný deň sviätif, a nie ktorý skoro celý kresťanský svet zachováva, to je, čo ma bolí. Človek sa stane terčom posmechu ľudskej spoločnosti. Sám som nazýval adventistov siedmeho dňa ‚križovateľmi Krista‘ a ‚poblúdencami‘.“

„Áno, to ste naozaj robili, brat Špauling“, priznal sám pán Gregory. „To boli výrazy, ktoré ste včera upotrebili, kým sme počuli volanie: ‚Žena spadla do mora!‘.“

„Nikdy som si nemyslela, že kazatelia evanjelia Kristovho sa tak ťažko podrobia tomu, čo ako dobré poznali. A je naozaj tak, čo ste povedali, že je ešte mnoho iných vecí, ktoré sa zvestujú s kazateľne a nie sú pravdou, a tí, ktorí ich kážu, dobre o tom vedia?“

„Milá žena, musíš v tej veci byť trpelivejšou a shovievavejšou, keď i počuješ niečo, čo sa ti zdá byť veľkou neúprimnosťou. Ja by som to nechcel tak pomenovať, radšej by som to označil ako poblúdenie, ktoré povstáva po dlhoročnom vzdelávaní vo falošnom smere. A preto sme často zvestovali to, o čom sme ani nevedeli, či je pravda. A bohužiaľ, až do dnešného dňa veľká časť kazateľov je v tom istom položení. Ale prípady na lodi — stretnutie sa s Haroldom a s jeho poznačenou Bibliou, stanovisko kapitána Manna, učenie kazateľa Andersona, rozhovor medzi bratom Mičelom, bratom Špaulingom a mnou a napokon včerajšia udalosť, ktorá sa mi zdá ako zasiahnutie ruky Božej — to všetko ma presvedčuje, že mám začať iný život. A preto som si i umienil, že každému spolucestovateľovi na lodi oznámim, ako sa mi zjavil Boh.“

A tak sa stalo, že kazateľ Gregory, vedený Duchom Božím, úplne sa odovzdal Bohu.

„Brat Špauling, neprečítali by ste nám ešte niečo z Biblie? Na príklad 40. Žalm?“

Kazateľ Špauling vzal Haroldovu Bibliu, ležiacu na stole, a otvoriac 40. Žalm, začal čítať. Čítal zvoľna a s citom, lebo slová Žalmu veľmi pôsobili na jeho srdce. Za svojho kazateľského pôsobenia mnoho ráz čítaval tento Žalm, ale dosiaľ nikdy necítil jeho sladké posolstvo tak, ako dnes. Dočítal k 8. veršu, ktorý bol podčiarnutý. Na strane bolo zaznačené: „Božia vôľa je Boží Zákon. Jeho vôľu vykonávať, Jeho Zákon zachovávať je pravý a jediný životný cieľ. (Prísł. 12, 13.) Nie bohatstvo, nie zdravie, nie šťastie, nie lásku ľudskú hľadať, ale Božiu milostivú vôľu vykonávať. Kto Božiu vôľu s radosťou koná, dosiahol najvyšší bod výchovy Božej a zaiste bude vyvolený na to, aby iných vyučoval, ako Ježiš, a mnohých k láske a k službe Božej privádzal. To je plán Boží v človeku a skrze človeka. — Matka.“

Pán Špauling zastal. Slovo ‚matka‘ na konci poznámky vyvolalo v ňom zvláštne spomienky.

„Čo to značí? Kto je tá matka, ktorá túto poznámku pripísala?“ povedal.

Práve, ako toto slovo vyriekol, zaklopal ktosi na dvere kajuty a na slovo „voľno“ vkročil Harold Wilson. Zabudol tu svoju Bibliu a prišiel si teraz pre ňu.

„Sadnite, milý priateľ“, povedal kazateľ Gregory, „budeme sa hneď s bratom Špaulingom modliť.“

To znelo Haroldovi celkom cudzo, a ešte viac podivným mu prichodilo, že kazateľ Špauling držal jeho Bibliu v ruke. Čo to značí?

Kazateľ Špauling mu hneď tú neobyčajnú vec vysvetlil a vložil celú vec, a to tak prívetive a v takej forme, ako len najlepší priateľ môže hovoriť, celkom inakšie, ako doteraz bolo jeho zvykom.

„Môj milý, čo znamená slovo ‚matka‘, ktoré je pod poznámkou napísané? Veľmi ma to zaujíma, lebo táto poznámka tak znie v mojich ušiach, ako hlas mojej vlastnej matky, ktorá tiež svoju Bibliu takto značievala.“

Harold s radosťou rozprával o svojej vernej matke, o jej snahe a vplyve, ktorému sa on snažil vyhnúť; ďalej, ako pozna-

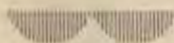
čenú Bibliu dar matkin, našiel v svojom kufre, ako ju neskoršie odhodil do mora; rozprával o svojom prostopašnom živote a odsúdení, o poznačenej Biblii, ktorú dostal v prístave oaklandskom, ktorú na prosbu jeho umierajúcej matky jeden brat cirkvi poznačil; rozprával o kazateľovi Andersonovi ako priateľovi jeho matky, o kapitánovi Mannovi a jeho zasnúbení, ktoré zachránilo lovníkom život.

„To všetko boli pohnútky, aby som hľadal môjho Spasiteľa“, končil Harold, „modlitba mojej matky bola kazateľom Andersonom zodpovedaná. Verš, ktorý ste práve čítali, je vodcom môjho života, a ja som preto svoje meno podpísal pod matkino, aby som si mohol povedať, že s týmto výkladom súhlasím.“

Kazateľ Špaulding sa modlil. Bolo cítiť, ako Duch Boží účinkoval na jeho srdce, a manželia Gregoryovci s plnou účasťou sledovali oduševnenie a požehnanie modlitby ich priateľa. Keď sa modlil i za Harolda, „za hrdinu viery“, a za brata Andersona, „Bohu oddaného sluhu“, ktorý sa snažil správne predstaviť Krista, Harold nemohol zdržať pohnutie svojho srdca. Modlitba bola dokončená. Harold sa vzdialil, i kazateľ Špaulding odišiel do svojej kabíny.

Ale prv ako zvonec zavolał Harolda k jeho povolaniu, išiel ešte ku kazateľovi Andersonovi, aby mu rozpovedal o významnej udalosti, ktorá sa práve v kabíne manželov Gregoryovcov odohrala.

„Bohu vďaka“, povedal Anderson, „dni divov ešte neprestaly.“

HLAVA XIII.

Svetlo z proroctví.

Bolo sobotné ráno a krásny slnečný deň. Viac dní prešlo od zázračného zachránenia panej Gregoryovej, a Harolda sa dosť často cestovatelia spytovali, ako prišiel k obráteniu a ako jeho modlitba pri záchrane panej Gregoryovej bola vyslyšaná. Okrem toho sa rozhlásilo, že jeden z kazateľov tiež sa stal adventistom siedmeho dňa, hoci dosiaľ ešte nikto nevedel, či je to Mičel, Špaulding alebo Gregory.

Až do toho sobotného rána sa nikto nezaujímal o istého spolucestovateľa, ktorý zdal sa byť vzdelaný muž, ale nemiloval veľmi spoločnosť druhých a ani jednej biblickej hodiny, ktoré sa na lodi usporiadali, sa nezúčastnil, ale mnoho času venoval na čítanie niekoľkých starých, ošúchaných kníh, ktoré mal pri sebe.

Pán Anderson, ktorý bol odhodlaný, aby sa s týmto mužom soznámil, než sa plavba ukončí, pristúpil raz na palube k nemu, sadol si na vedľajšie miesto a spýtal sa ho na jeho stanovisko ku kresťanstvu.

„Áno, som rímsko-katolík, člen jedinej pravej apoštolskej cirkvi“, odvetil s veľkou určitosťou neznámy.

„To ma tým viac teší“, riekol kazateľ Anderson. „Ja som evanjelik podľa Biblie, ale to mi je nie prekážkou bratské priateľstvo k vám prechovávať.“

„Vy hovoríte, že ste evanjelik? Niet evanjelikov — aspoň niet takých, ktorí by vo svojej nauke si neodporovali. Práve som prečítal dôkazy môjho tvrdenia.“

„Aký dôkaz máte, prosím, ktorý vás učí, že niet nijakých pravých evanjelikov? To je opovažlivé tvrdenie“, povedal kazateľ Anderson.

„No, keď akokoľvek vyzývave znie, je predsa pravdivé, lebo evanjelici majú len Bibliu za pravidlo svojej viery a hovoria, že sú jej poslušní, ale jednako v mnohých veciach ju zavrhujú úplne a zachovávajú učenie a zvyky katolíckej cirkvi. Vy viete na pr., že ani jeden text v Biblii nenajdete o svätení nedele, ba ani jedno slovo. Biblia učí, že máte zachovávať dnešný deň, sobotu, a nie nedeľu. Katolícka cirkev len skrze plnú moc apoštola Petra deň odpočinku so soboty na nedeľu preložila a celé kresťanstvo všetkých vierovyznaní toto prijalo, a teraz si predstavme, aké právo len evanjelici majú menovať sa evanjelikmi. To je nemožné!“

„Ale nie všetci evanjelici robia takto. Sú predsa výnimky.“

„Kofko ja viem, sú si všetci rovní, a keď sa im to povie, tak sa cítia urazení a oháňajú sa rozličnými textmi Biblie, ale spomenutú skutočnosť nemôžu odvolať. Naša katolícka cirkev vyzvala kardinálom Gibbonom celú evanjelickú cirkev v časopise, aby dokázala, že sa v svätení nedele neriadi podľa katolíckej nauky, ale podľa Biblie, ale až po dnešný deň nedostala katolícka cirkev, respektíve kardinál Gibbon ani jednej odpovedi. Príčina je v tom, že takého dôkazu ani dať nemôžu. Každý evanjelický duchovný,

ktorý je v cirkevných dejinách dobre obznámený, vie, že svätenie nedele len z katolíckej cirkvi pochádza. A preto hovoríme: keďže si evanjelici vzali jednu časť nášho náboženstva, mali by podľa toho celé naše učenie prevziať. Je fakt, že očakávame, že sa všetci vrátia k pravej(?) kresťanskej cirkvi.“

„Pred niekoľkými rokmi“, hovoril neznámy ďalej, „vyhlásil jeden náš kňaz, že tomu, kto v Biblii len jeden text najde, že nedefa je od Boha ustanoveným dňom odpočinku, vyplatí tisíc dolárov, ale do dnešného dňa nikto sa nenašiel, kto by pre túto odmenu bol prišiel.“

„Nie“, riekol kazateľ Anderson, „a nikto to tiež neurobí, lebo takého miesta v Biblii nenajde.“

„Ale prečo ďalej svätíte nedefu, keď o tom v Biblii nič nestojí?“

„Ja ju ani nesvätím!“

„Potom, pravda, nezachováate nijaký deň.“

„Ó, áno, ja zachovávam siedmy deň v týždni. Som adventistom siedmeho dňa. Teraz vám však ja navrhujem inú vec. Či chcete ponúknuť tomu tisíc dolárov, ktorý vám z Biblie dokáže, že vaša cirkev premenila sobotu?“

Katolík zavrel svoj katechizmus, pozrel na pána Andersona veľkými očami a spýtal sa:

„Čo ste vy vlastne? Čo chcete tým dosiahnuť?“

„Milý priateľ“, hovoril Anderson, „súhlasím s vami, že vaša cirkev premenila sobotu, a chcem vám len ukázať z Písma Svätého, že to už dávno bolo prorokované, že túto zmenu najvyššia hlava vašej cirkvi urobí.“

„Dobre. Ale musíte to dokázať z mojej Biblie (katolícky preklad), a ja vám zaplatím sto dolárov, lebo toľko to má pre mňa cenu, aspoň budem môcť ľuďom, čo svätia nedefu, tým poslúžiť.“

Pán Anderson s tým súhlasil a neznámy sa predstavil ako Jakub Kovan, odídúc pre svoju Bibliu a nechajúc svoj katechizmus na sedadle.

„Čo to len tu máte, milý priateľ?“ spýtal sa sudca Keršav, ktorý práve tadiaľto išiel, zastal a vzal knižočku do ruky, „Katolícky katechizmus; no veď je to obzvláštné čítanie pre adventistického kazateľa!“ Otvoriac knižočku, našiel práve článok o moci cirkvi, kde bolo napísané: „Otázka: Čím dokážeš, že cirkev má

móc sviatky zrušíť alebo ustanoviť? Odpoveď: Premenením soboty na nedeľu, čo všetky evanjelické cirkve uznávajú“ atď.

Pán sudca ešte nikdy o takom vysvetlení nečítal a veľmi sa tomu čudoval. Nemohli sa však o tom shovárať, lebo vtom prišiel pán Kovan a podal svoju Bibliu pánu Andersonovi.

„Pán Kovan, veríte v pravosť Biblie?“ spýtal sa pán Anderson.
 „Ako dobrý katolík musím veriť.“

„Teraz sa podívejme, čo nám Sv. Písmo hovorí. V Dan. 7. čítame o videní proroka, v ktorom mu boli štyri zvieratá pred oči predvedené, a to: lev, medveď, leopard a štvrté bolo bez mena. V poznámke dolu čítame tento výklad: „Kráľovstvo chaldejské, perské, grécke a rímske.“ Že výklad je správny, niet pochyby. Na štvrtom zvieratí bez mena videl prorok desať rohov a v poznámke čítame, že desať rohov značí desať kráľovstiev, na ktoré sa štvrtá ríša — ríša znázornená štvrtým zvieratom — rozpadne. To je úplne správne, lebo v r. 351—476 bola rímska ríša rozdelená na desať častí skrze barbarské národy Severu, ako Frankov, Alemanov, Vandalov, Záp. Gotov atď. Potom hovorí prorok ďalej, že narástol malý roh a tento vyrazil 3 rohy z tých predošlých, a tento mal oči a ústa ako človek a veľké veci hovoril. Medzi r. 493 a 538 boli tri kráľovstvá z tých predošlých zničené, a to Herulovo v Itálii, Vandalovo v Afrike a Vých. Gotovo v Ríme.“

„Toto mi je z dejín dobre známe“, poznamenal pán Kovan, „lebo najmä vých. Gotovia na základe svojho kacírského konania boli od biskupa rímskeho vyhladení.“

„Máte pravdu, pán Kovan; bol to náboženský spor, ktorý zapríčinil pád týchto troch kráľovstiev. Títo obyvatelia boli ariánskeho náboženstva a cirkev nariadila ich úplné vyhubenie“, hovoril kateketa Anderson. „Teraz však počúvajte dobre, pán Kovan, čo hovorí prorok ďalej. Ten malý roh, čo zničil tieto kráľovstvá, mal veľké ústa a hovoril pyšné veci, verš 8. O tomto rohu hovorí prorok v 24. a 25. verši, že nielen troch kráľov poníži, ale že časy a Zákony zmení. Tieto mu budú dané v ruku do času, časov a polovicu času. Nechcem sa o tom príliš rozširovať, ale poznámka vo vašej Biblii nám udáva, že čas značí v proroctve jeden rok, a jeden proročský rok má 360 proročských dní (12 mesiacov po 30 dní). Podľa Ezechiela 5, 6 rovná sa jeden proročský deň jednému roku. Ten text znie: Jeden deň za rok.“ Z toho vidíme toto:

Čas značí	360 rokov
Časov značí	720 "
a polovica času	180 "
	<u>Spolu 1260 rokov</u>

V Zjavení Jána 12. 6. 14 je tá samá doba označená ako „jedentisícdeväťdesiat dní alebo rokov, a v 13. 5 ako doba „štyridsaťdvoch mesiacov“, čo vždy na ten sám počet vychádza.“

Pán Kovan uznal všetko za správne, hoci už i pocítoval, aký výsledok to pre neho znamená.

„1260 rokov je doba, v ktorej malý roh mal hovoriť „slová proti Najvyššiemu, svätých potierať a Zákon Boží premeniť. Čo nám hovoria o tom dejiny? Roku 533 Justinian, vých. rímsky cisár, vyhlásil biskupa rímskeho ako splnomocneného na potrestanie bludárov arianskych, a to Vandalov a vých. Gotov, ktorých roku 538 i zničil, a tak sa stal výnosom cisára vládom celj cirkvej moci sveta a od toho času počína sa podľa proroctva jeho vláda. Od r. 538 počínajúc prideme 1260 rokov ďalej, do r. 1798. V tomto roku bol tiež rímsky pápež francúzskym generálom Bertierom zajatý a uväznený a týmto zbavený svojej moci. Proroctvo Danielovo sa skoro na deň vyplnilo.“

„Pán Anderson“, riekol pán Kovan dosť nahnevane, „vy nebudete predsa tvrdiť, že katolícka cirkev je antikristom. To by bolo najhoršie, čo som kedy počul.“

„Prepáčte však, pán Kovan, či som vám neprečítal z vášho Sv. Písma, ktoré ste nám doniesli a ako ste si sami žiadali?“

„Nechcem ďalej o tej veci hovoriť, ale ako to stojí s tou zmenou soboty? Ešte ste mi predsa o tom nič nehovorili.“

„Dobre“, riekol pán Anderson, „v proroctve je zistené, že „malý roh“ sa opováži premeniť časy a Zákon Boží. On bojuje proti Bohu, proti ľudu Božiemu a proti Zákonu Božiemu. A teraz vám postavím jednu otázku: Neučí sa vo vašich náboženských knižkách, že pápež má právo Písmo Sv. pre dobro svojej cirkvi premeniť?“

„Áno, tomu je tak.“

„A či nie je Zákon Boží vo vašom katechizme, ktorý práve držíte v ruke, zmenený?“

„To neviem“, odvetil pán Kovan a podal pánu Andersonovi svoj katechizmus, ktorý mu naskutku vynašiel tú kapitolu, kde bola reč o Desatoro Prikázaniach, a srovnal to s Prikázaniami v Biblii.

„Štvrté (tretie) prikázanie v katechizme nakladá svätenie nedele a Biblia svätenie soboty. A hneď tu je tá zmena ako dôkaz uvedená, že cirkev má moc i druhé sviatky ustanoviť. Inými slovami: cirkev sama dokazuje, že premenila Zákon Boží, tak, ako ste to i vy na počiatku povedali.“

Sudca Keršav dosiaľ len pozorne počúval, ale teraz prehovoril:

„Pán Anderson priniesol také dôkazy, ktoré platia pred každým súdom. Je to podobný prípad, ako keď obžalovaný je nielen priamym svedectvom verných svedkov, ale vlastným vyznaním o svojej vine presvedčený.“

„Pán Kovan, sú to skutočnosti, ktoré, vidím, ťažko znášate, ale ešte vám chcem ukázať, ako cirkev rímsko-katolícka vyplňuje ešte iné dôležité proroctvo, a to v II. Tes. 2, 3. 4., kde je opísaný „človek hriechu, syn zatratenia, ktorý sa protiví a povyšuje nad všetko, čo sa zovie Boh, alebo čomu sa dáva Božská česť, tak že sa posadí do chrámu Božieho ako Boh a vydáva sa ako Boh“. Odstránením niektorých častok zo Sv. Písma — sobotného Prikázania — povyšuje sa nad Boha. Nechá sa menovať „neomylný“, ako len Boh sa smie menovať. Ako vraj zástupca Kristov prijíma Božskú česť. Či nie je to vtedy pravda, že kat. cirkev je tá moc, ktorá vyplňuje proroctvo u Daniela 7, 25 a premenila sobotu Pánovu?“

„Pán Anderson, to je strašné, a či je to i našim kňazom známe?“

„Áno, môj milý priateľ, mnohí z vašich kňazov to vedia, ale nielen vaši, ale i evanjelickí kňazi to vedia, a jednako nedeľu uznávajú ako deň Pánov.“

Pán Kovan bol ako zmámený, ale na nijaký spôsob sa vysvetlenej pravde neprotivil. Konal misijnú cestu pre svoju cirkev, čo mal teraz počať?

HLAVA XIV.

Dôležité rozhodnutie.

Sotva kazateľ Anderson vstúpil do svojej kajuty, prišiel posol s písomným pozvaním a blásil, že má očakávať písomnú odpoveď. List bol od panej Klokusovej, jednej z tých pani zo San Franciska, na ktorú modlitba pána Andersona pred prednáškou tak pôsobila. List znel:

„Milý pán kazateľ Anderson! Už od niekoľkých dní si viacerí spolucestovatelia žiadajú vás počuť o sobote. Keďže nás táto vec veľmi zaujíma, radi by sme ešte od vás jednu prednášku počuli. Ak môžete, ráčte zajtra, v nedeľu, vo veľkej sále tú našu prosbu splniť. Téma si ráčte vyvoliť sám. Odpoveď prosím po poslovi.

S výrazom dokonalej úcty

Františka Klokusová zo San Franciska.“

Pán Anderson nechcel robiť na lodi nepokoje alebo kohosi odvrátiť od jeho presvedčenia, ale jeho úloha záležala v tom: opravdové duše pre Krista získať, a keďže z prípisu videl, že viac duší lačne po čistom Slove Božom, sadol si a v krátkosti odpovedal, že s ochotou v nedeľu zo Slova Božieho prehovorí. Začal rozmyšľať, čo má predniesť.

Blížila sa označená nedeľná hodina a sála bola poslucháčmi preplnená. Kazatelia Špaulling a Gregory s paňou, sudca Keršav, obchodník Severance a Harold s poznačenou Bibliou sedeli spolu. Pani Klokusová sedela so svojimi priateľkami, a zvláštné, i pán Kovan bol medzi prítomnými.

Ako úplne inakšia bola nálada počas tejto prednášky, než počas tej pred niekoľkými dňami. V takom krátkom čase mocne účinkovala milosť Božia na srdcia ľudské, hoci skrze tie najpokornejšie nástroje. Všetci prišli s najväčšou vďačnosťou, lebo dali v svojich srdciach miesto Pravde Božej, ktorá prináša svobodu a pokoj. (Ev. Jána 8, 32, 36.)

Na veľký úžas všetkých prítomných prišiel i kapitán Mann a zahájil pobožnosť modlitbou — modlitbou, ktorú istotne nikto ešte v tej sále nepočul, ani nepočuje. Takto začal:

„Milostivý nebeský Otče! Z hĺbokosti našich srdiec ďakujeme Ti za Tvoju nesmiernu milosť a lásku, že si nás až poslal pri ži-

vote zachoval a doprial nám shromaždiť sa v Tvojom mene, aby sme mohli čerpať silu zo Slova Tvojho k ďalšiemu životu. Ďakujeme Ti za naše dobré matky, ktoré v časoch nášho detstva nás viedly a nás učily znať Tvoje Sv. Slovo a zachovávať Tvoje Zákony a Prikázania. Naše prosby nesú sa k Tebe, Otče nebeský, ujmi ruky naše a chráň nás pred zlkazou toho sveta zlého, lebo sme už unavení tými svetskými márnosťami. Veď nás tou tesnou bránou k večnému životu a pokoju. My sverujeme duše svoje Tvojmu Sv. Duchu, aby nás učil, viedol a naplnil duše naše tou večnou nebeskou Pravdou. Ó, nebeský Otče, preskúmaj dnešné shromaždenie. Ty znáš každého z nás a pomáhaj slabým a nerozhodným, aby došli k úplnému víťazstvu. Vyveď nás, úbohé duše, z temnosti a bludu a daj nám najšť to pravé svetlo Tvojho evanjelia, ktoré nám náš Pán Ježiš a Spasiteľ priniesol. Daj nám sily, aby sme vždy podľa Tvojej Pravdy žili, nech príde na nás, čo chce, a zotrvalí až do konca, aby sme sa po tej zemskej púti síšli s našimi dobrými matkami, ktoré nás v mladosti k Tebe viedly, tam v tej večnej sláve. Ó, učíš to, Otče nebeský, podľa dobrej a ľúbeznej vôle Tvojej a nad prosby naše pre zásluhy Tvojho milého Syna, nášho Spasiteľa Ježiša Krista. Amen."

Často bolo počuť „Amen“ medzi modlitbou, a keď sa kapitán od modlitby pozdvihol, ne jeden si utíeral uslzené oči.

Kazateľ Anderson povstal, aby započal biblickú hodinu, ale bol prerušený paniou Klokusovou, ktorá prosila, aby použil pri prednáške poznačenú Haroldovu Bibliu, lebo že pokladá túto hodinu podľa ukončenej modlitby ako hodinu pre matky, a Haroldova Biblia je takou „Bibliou matky“. Harold s radosťou položil svoju Bibliu pred kazateľa Andersona a na ten spôsob zasa hovorila jeho matka a jej modlitba opäť nachádzala vyslyšanie. Ako vpravde sa naplnily slová: „a ich skutky nasledujú ich“.

„Priatelia v Kristu“, tak začal pán Anderson, „ako vám je všetkým iste známo, bol som pozvaný, aby som dnes k vám prehovoril. Je tu niekoľko duší, ktoré si žiadajú Pravdu Božiu ohľadom sobotného Prikázania lepšie poznať. Aby som tomu želaniu zadosť učinil, chcem v krátkosti ukázať na niektoré zásady, o ktorých sme dosiaľ ešte nehovorili. A myslím, že najlepšie bude, keď zodpoviem otázku, ktorá nám od posledného utorka zostala. Ona znie: „Čo rozumieme pod znamením šelmy v Zjav. sv. Jána 13, 17?“. Ako som už povedal, chcem len v krátkosti hovoriť, a preto

isté mi dovoľíte, keď nebudem držať kázeň, ale budeme mať takú hodinu rozjímania Slova Božieho, ktorú môže každý prerušiť, keď má akú otázku.

Najprv chcem vašu pozornosť obrátiť na tú okolnosť, že tá šelma v Zjav. 12; 13; a 17 kap. znázorňuje zemské panovanie, zemskú moc pod vplyvom pápežstva, ktorá hovorila „štyridsaťdva mesiace“ (42 prorocké mesiace, alebo 1260 skutočných rokov od 538—1798) „slová proti Najvyššiemu“ a „rúhania“, a ktorej bolo dané, „aby válčila so svätými a premáhala ich“, (verš 5—7 v 13. kap. Zjav. sv. Jána). To bolo to známe hrozné zariadenie, ako „človek hriechu, syn zatratenia“, ktorý sa postavil do chrámu Božieho, získal moc nad svetskou vládou, rímskou ríšou, postavil ustanovenia ľudské namiesto Slova Božieho a skutočne premenil Zákon Boží tým, že zmenil sobotu Pánovu na nedeľu pohanskú. Viď II. Tes. 2, 3, 4; Dan. 7, 25 a iné miesta. Všetko to sú dejinné skutočnosti a každý by sa mal a môže o tom presvedčiť.

Môžete tiež preto všetci ľahko porozumieť, že to „znamenie“ tej šelmy musí byť niečo takého, čo je s pápežstvom a s jeho odporom proti Pravde Božej a ľudu Božiemu spojené, lebo v Zjav. 14, 9—11 je zdôraznené, že ten, kto prijíma to znamenie, spiera sa Bohu a privádza veľký hnev Boží na seba. Tak, ako tá šelma má svoje znamenie, pečať, tak hovorí Sv. Písmo o znamení (ako je už i v tej knižočke ukázané) a pečati Božej. Prijatím znamenie Božie značí život večný, ale znamenie šelmy smrť. Výrazy: znamenie, pečať sú v Biblii všade tam užívané, kde sa hovorí o zákonoch alebo úradných listinách. Na pr. v Ester 3, 12 čítame, že výnos Amána pre vyhladenie Židov bol písaný v mene kráľa a zapečatený prsteňom kráľa Asvéra. To isté nachádzame v I. Kráľ. 21, 8. Meno kráľa bolo v tom prsteni a výnosy ním opečatené nadobudly zákonné právo. A tak znamenie Božie je tiež niečo takého, čo je v úzkom spojení s Jeho Zákonom. Je to opečatené miesto v Jeho Zakone Jeho menom, čo dáva celému Zákonu moc.

V každej úradnej pečati sú nasledujúce tri veci: 1. meno úradníka, 2. jeho titul alebo úrad a 3. územie, kde má právo úradovať. Chceme teraz pozrieť, či túto zásadu najdeme i v Zakone Božom, Desiatich Prikázaniach. V prvom, druhom, treťom a piatom Prikázaní udáva Boh Svoje meno, ale v štvrtom Prikázaní: „Spomni, aby si deň sobotný svätý!“ — nachádzame Jeho meno, Jeho vlastnosť a Jeho územie. „Siedmeho dňa je sobota Pána, Boha tvojho“

— tu je Jeho meno. „Za šesť dní učinil Pán nebo i zem, more i všetko, čo je v nich“ — tu je udaná Božia vlastnosť ako Stvoriteľa a rozsiahlosť územia Jeho moci na nebi i na zemi. Pán Boh (Jehova), Stvoriteľ všehomíra — to je Jeho úradná pečať. Štvrté Prikázanie je úradnou pečatou Zákona Božieho a bez nej by bol Zákon Boží nulou a neplatný. Či to všetci rozumiete?”

Nikto sa nehlásil k slovu, lebo tu pravda hovorila sama za seba.

„Milý Boh sám ukazuje stále na túto skutočnosť, že On je Stvoriteľom všetkých vecí, a preto máme Mu slúžiť a byť Mu poslušní. Viď I. Mojž. 1, 1; II. Mojž. 20, 8—11; Jerem. 10, 10—12; Žalm 96, 5; 33, 6—9. A keď ide niekto z vás ako misionár medzi pohanov, tak nech si zapamätá, že len pravda štvrtého Prikázania a jeho ostríhanie ich o tom presvedčí, že náš Boh je najvyššou Bytnosťou.“

„Vysvetlíte to ešte lepšie“, riekol pán Špaulding.

„Nuž, hoci pohan verí v moc svojho boha alebo modly, tak im predsa neslúži tak, že by veril, že majú moc stvoriteľskú. Keď preto prídete k nemu s tým dôkazom všemohúcnosti Božej ako Stvoriteľa, ktorý všetko stvoril, čomu sa pohan klaná, vtedy pochopí, že i jeho modly sa musia takému Bohu klaňať. Sobotné Prikázanie je pre neho znamením poslušnosti a podriadenosti, skrze ktoré môže ľahko poznať, že Boh ešte jestvuje, a tých, ktorí Mu slúžia, chce skrze znovuzrodenie obnoviť.“

„To je správne“, riekol pán Špaulding. „My ako misionári musíme si to zvlášte zapamätáť.“

„Pán kazateľ“, prehovoril pán Kovan, „čo je však s tým znamením šelmy? O tom ste nám dosiaľ ešte málo povedali.“

„Pán Kovan“, riekol kazateľ Anderson, „myslím, že prenechám vám tú otázku zodpovedať. K akému úsudku musíte prísť, čo sa znamenia šelmy týka, keď štvrté Prikázanie je znamením Božím a pečatou Božieho Zákona a znamenie šelmy je protiznakom Božej pečati?“

„Nuž dôsledné by bolo povedať, že nedeľa“, odpovedal pán Kovan.

„Celkom správne“, odvetil kazateľ Anderson, „je to historická pravda, ako sme sa včera presvedčili. Pápežstvo, spojenie cirkevnej moci so svetskou, premenilo vo štvrtom storočí Boží Zákon, na Sinaí vydaný a prstom Božím do kamenných dosák vrytý, a ustanovilo ľudské prikázanie namiesto Božieho, to jest nedeľu

namiesto soboty. Biskup Eusebius otvorene hovorí: ‚Všetko, čo bolo nariadené na sobotu, preložili sme na deň Pána.‘ A ešte včera som vo vašom katechizme čítal: ‚My svätíme nedegu miesto soboty, lebo katolícka cirkev premenila cirkevným koncilom roku 364 po Kristu v Laodicei sobotu na nedegu.‘

Tak, ako Hospodin poukazuje na sobotu ako na znamenie Svojej všemohúcnosti, tak práve cirkev rímska poukazuje na nedegu ako na znamenie svojej moci. Podľa toho je znamenie rímskej cirkvi ‚nedega‘ protiznakom Božskej moci, lebo Božskú pečat zo Zákona Božieho táto cirkev odtrhla a namiesto toho svoju pečat ‚nedegu‘ vložila.

Toto odpadnutie — svetsko-cirkevná moc — núti ľudstvo prijať jej znamenia. Všetky nedečné zákony našej vlasti a iných krajín spočívajú na tomto odpadliver. Keď pozorujeme plány katolíckej cirkvi a študujeme proroctvá (Zjav. Jána 13), tak vidíme, že než náš Pán a Spasiteľ urobí prietř dielu antikrista, budú tieto svetské nedečné zákony stále ostrejšie a fažšie a dietky Božie budú prenasledované a nútené to znamenie prijať — nedegu svätíf — alebo umrieť.

Mnohí kresťania zachovávali nedegu s dobrým svedomím, lebo mysleli, že plnia vôľu Božiu, a Boh tiež ten ich dobrý úmysel, lásku v ich srdciach uznal. Ale teraz máme ohľadom tej veci svetlo! Boh varuje svoje dietky pred odpadnutím, ktoré bolo sriadené šelmou, a jej obrazom protí Jeho vóli a namiesto soboty bola položená nedega a pod hrozbou trestu bolo jej svätenie vymožené. Keď však ľudstvo svetlo evanjelia a varujúce poslanstvo zavrhuje a bude sa pridržiavať nedele, prijíma tým znamenie šelmy, pred čím nás však Boh ako spravodlivý sudca varuje.

Dnes nám ešte Bohi privoláva, aby sme sa obrátili k Jeho svätému Zákonu. On nás vážne napomína, aby sme zas položili sobotu namiesto nedele (Izai. 8, 16) a prestali po Jeho Zákone šliapať (Izai. 58, 13). On rozkazuje Svojím anjelom, aby zadržali tú hroziacu vojnu, dokiaľ Jeho dietky neprijmú Jeho Pravdu do svojich srdc. (Zjav. Jána 7, 1—3.) On nechá hlásať Svoje varujúce poslanstvo po celom svete a vyzýva všetkých ľudí, aby len Jemu slúžili — Ktorý všetko stvoril. (Zjav. sv. Jána 14, 6. 7.) A napokon nám ukazuje, že mnohí sa budú brániť prijať nedečné znamenie, ale budú cele Bohu slúžiť, všetky Jeho Prikázania ostríhať (Zjav. J. 14, 12), a Jeho pečatou zapečatení stáť budú na vrchu Sion,

v kráľovstve slávy. (Zjav. 14, 1; 15, 1—3.) Naopak budú však tí, ktorí posolstvo Božie neprijali, ale so svetom išli, aby sa páčili tejto moci, ktorá sa protiví Bohu, píš „z vína hnevu Božieho“ (Zjav. sv. Jána 14, 9—11) a na ktorých tiež budú vyliate tie strašné pliahy, opísané v Zjav. Jána 16.

Či sa teda, milí priatelia, ešte čudujete, prečo mi je tá vec taká vážna? Neodplatí sa každému dopodrobna o tej veci rozjímať? Aké je vaše rozhodnutie, milí priatelia, Rím alebo Kristus, nedefa alebo sobota, znamenanie šelmy alebo pečaf živého Boha?“

Pán Špauling temer vyskočil a povedal:

„Brat Anderson, môžem niekoľko slov prehovorif?“

„Podľa ľúbosti“, znela odpoveď.

Keď sa obrátil k shromaždeným, bolo vidief, že chce niečo vyslovif o svojom novom živote, ale nemohol od žiaľu srdca ani slova zo seba dostať.

HLAVA XV.

Konečná odmena.

„Milí spolucestovatelia“, tak začal, „iste je vám všetkým známo, že na tejto plavbe ešte pred krátkym časom som na všetky možné spôsoby potieral Pravdu Božiu ohľadom štvrtého Prikázania, ktorú na tejto lodi brat Anderson zastupuje. Ale milý nebeský Otec mi osvietil moje oči. On sa dotkol môjho srdca, že zmäklo. On zasľubenie novej smluvy uskutočnil, a môžem vám dnes otvorene povedať, že s radosťou konám Jeho vôľu. Zákon Boží, ktorý som uznával za odstránený a na križ pribitý, je zapísaný teraz v mojom srdci a našiel som pokoj v Bohu.“

Toto vyznanie pána Špaulinga bolo také úprimné, ale vážné, že povetrie zdalo sa byť naplnené láskou Božou.

„Chcete naozaj, brat Špauling tou samou cestou kráčať, ktorú som i ja nastúpil?“ zavola Harold Wilson.

„Ano, Harold, som rozhodnutý po Božích cestách chodiť a podávam ti svoju ruku. Dnes odovzdávam svoje služby môjmu veľkému Majstrovi a chcem pôsobiť ako pravý misionár križa, a

keď moji adventistíski bratia moju obeť prijímú, tak s radosťou zaujmem miesto v ich misijnom diele, aby som pomohol pripraviť jeden ľud na ten veľký deň príchodu nášho Pána. A keď končím svoje vyznanie, dovoľím si všetkých prítomných sa spýtať, či by chcel niekto môj príklad nasledovať?"

Toto vyznanie a vyzvanie pôsobilo mocne na všetkých. Okolo dvadsať duší povstalo a prihlásilo sa Pánovi.

Sudca Keršav chytil ruku Špaulingovu a riekol:

„Priatelia, dnešný deň, plný Božieho požehnaní, upomína ma na slová Šimona v chráme jeruzalemskom: ‚Pane, teraz prepust svojho služobníka v pokoji, lebo moje oči videly Tvoje Spasenie. Našiel som pokoj duše, a to po prvý raz v sedemdesiatom roku môjho života, milosť Božia nech ma sprevádza!‘“

Zatým povstal obchodník Severance a prehovoril:

„Od tridsiatich rokov som obchodníkom. Od mladosti svojej mal som túžbu správnou cestou kráčať, ale došiel som v svojom živote k falošnému náhľadu, že kresťanstvo má málo opory a že preto bude najlepšie, keď len budem žiť čistý život, lebo koniec i tak

budeme mať všetci rovnaký. Podľa vôle mojej ženy a možno v prospech môjho závodu vstúpil som pred niekoľkými rokmi do cirkvi. Ale bolo to pre mňa len formou a vo svojom vnútri nenachádzal som upokojenia. Pred dvoma rokmi počul som brata Andersona v San Francisku kázať. Jeho slová boli prosté a pôsobily na mňa blahodarne, ale len na moju myseľ, srdce zostalo nedotknuté. No v predošlý utorok presvedčil ma môj nebeský Otec slovami brata Andersona o mojich hriechoch a ukázal mi cestu, ktorou mám kráčať. Skrze sobotné posolstvo poznal som svoj nedobrý charakter. Videl som jasne, že som blúdil, cítil som svoje zatratenie, ale Duch Boží ma potešoval

a skrze milosť Božiu stal som sa novým človekom a sobota je mojou radosťou.“

„Toto krásne vyznanie brata Severance núti ma“, povedal kazateľ Anderson, „dať malé vysvetlenie. Príčina, prečo moje kázanie v San Francisku len na myseľ nášho brata dojem spôsobilo, ale srdcom nepohlo, bola, že som do toho času neznal kázaf tajomstvo Krista, Toho ukrižovaného. Moja činnosť vtedajšia bola viac vecou formy a nemohla opravdive dosiahnuť srdce ľudské. Ďakujem však Pánovi, že som našiel lepší spôsob šírenia Jeho evanjelia.“

Na prekvapenie všetkých povstal pán Kovan a prehovoril:

„Milí priatelia, ja som narodený z rímsko-katolíckych rodičov a vychovaný v rímsko-katolíckej cirkvi a cez celý život som sa honosil, že ma nič k tomu neprivedie, aby som svoje vierovyznanie zmenil. Moja cirkev mi dostačovala a ešte pred dvadsiatimi štyrmi hodinami som nachádzal v nej úplné uspokojenie. Ale teraz stojím tu úplne presvedčený o niečom lepšom; som zmenený, moje ruky nie sú viac sviazané putami kňazov a pápeža. Nachádzam sa na novom svete, na svete Pravdy Božej, svete lásky a svobody. Našiel som Krista, môjho Spasiteľa, a chcem Mu celým srdcom slúžiť.“

„Nie je to divné a krásné!“ zvolala pani Klokusová. „I ja sa chcem pripojiť k vyznaniam mojích bratov a ďakujem Pánovi, že mi dal poznať Jeho čistú, nesfalšovanú Pravdu, a vyznávam, že od dnešného dňa budem Jeho štvrté Príkázanie zachovávať a ctíť, ako i ostatných deväť, a Božiu sobotu svätú.“

Kapitán Mann, ktorý ešte s druhými povstal, dostal teraz príležitosť niekoľko slov prehovoríť:

„Po päťdesiatročnej slepote osvietil mi Pán moje oči. Cez celý tento čas som sa domnieval, že môj Pán a Spasiteľ premenil sobotu na nedeľu, a preto som tento deň so zbožnosťou zachovával. Ale po biblických hodinách na tejto lodi a pozornom štúdiu Písma Svätého prišiel som k presvedčeniu, že len nevedomosť a neznalosť Sv. Biblie môže toto stanovisko obhajovať. Ďakujem môjmu milému Bohu a Spasiteľovi za tú veľkú milosť mi preukázanú, že mi doprial s bludnej cesty ku čistej Pravde Božej prísť.“

I manželia Gregoryovci ďakovali Pánovi za to, že im ukázal pravú cestu, že môžu teraz zachovávať Jeho svätý Zákon a Príká-

zania. Najmä pani Gregoryová hovorila o zázračnej záchrane z hrobu vln rukou toho, ktorého tak podceňovala a nenávidela.

V ten deň spojilo sa sedemnásť duší, aby Bohu za najdenú Pravdu, lásku a milosť vzdalo chválu a vďaku a prosilo o silu k Jeho ďalšej, vernej službe.

Poznačená Biblia vykonala svoje dielo. Modlitba matkina bola viac ako vyslyšaná.

VŠETKY PRÁVA VYHRADĚNĚ.

KNÍHTLAČIARSKY ÚČASTNÁRSKY SPOLOK
V TURČIANSKOM SVÄTOM MARTINE - 1906.